

ياسای بانکی ناوهندی ژماره 56 ی سالی 2004

یه کهم

پیناسه کان، خۆبه پێوه بردن، نامانج و ئهرکه کان

پیناسه کان

ماددهی 1

ئهم دهسته واژانهی خوارهوه مانای ئهو مانایانن که له خوارهوه باسکراوه.

دهسه لاتی دامه زرانندن واته سه روکی حکومهت.

بانک مانای ئهو کهسه یه که م مؤلته تی هه یه به پێی یاسای بانکی بۆ ئه نجامدانی کاری بازرگانی و چالاکیه کانی تری بانکی.

بانکی واته بازرگانی په یوه ست به وه گرنتی پاره یان هاوسه نگییه هه ئپه سێردراوه کانی تر له رای گشتیه وه بۆ مه به ستی دروستکردنی متمانه یان وه به رهینان بۆ ئه وان.

ئهنجومه نی به پێوه به ری بانکی ناوهندی عێراق

بانکی ناوهندیی CBI عێراق

متمانه به مانای ههر خه رجییه ک یان پابه ندبوونیک بۆ پێدانی پاره یه کی کاش له به رامبه ر مافی پێدانی بری خه رجکراو و به هۆی پاره دانه وه و پێدانی سوود یان کرێی تر که به م بره دابین کراوه، گه رهنتی بیت یان مسوگه ر نه بیت، ههر درێژکراوه یه ک به هۆی قه رزه وه و ههر گره نتیک ده رکراوه و ههر

دراو واته یه کیتی دراوی ولات

پاره دانه واته بریکی دیاریکراوی پاره بدریت به که سیک، یان نا کوئیک له تو ماری ئهو کهسه ی که ئهو بره وه رده گریت دامه زینریت، وه به پێی ئهو مه رجانه ی که به پێی ئهو پاره دانه ده دریت یان ده گوازیته وه بۆ ئه ژمیریکی تر له به رژه وه نندی، یان له نرخیک یان له سه ر داوا، له کات و باریکدا یان هه لومه رجیک که له لایه ن یان به رژه وه نندکار و بۆ ئهو کهسه رازی بووه.

جیگری پارێزگار واتە جیگری پارێزگاری بانکی ناوەندی عێراق

دینار واتە دیناری عێراقی

کەسێکی شیاو و شایسته واتە کەسێک کە بە راستگۆیی و متمانه پیکراو دادەنریت و ئیھاتوویی پیشەیی، باکگراوند، ئەزموون، باری دارایی یان بەرژەوهەندیەکانی ئە کاردا ناهێنیتە ھۆی ئەوەی کە ئە دەسەلاتی دامەزراندن بێ گونجان بێت یان بە ئە پێی مادە 64 ئە

- ئە لایەن دادگایەکی تاوانەووە بەتاوانیک تاوانبار نە کراوە یان بەبێ بژاردە پێدانی غەرامە بەسائیک یان زیاتر سزادراوە مەگەر ئەو سزایە ئە لایەن دەسەلاتی دامەزراندن و بە پێی مادە 64 یان رەچاوکردنی وەزیری داد، بە پێی بیروبوچوون یان چالاکی ئایینی یان سیاسی

دوووم - ئە ماوەی حەوت سالی رابردوودا ئە لایەن دادگایەکی یاساییەووە مایە پووچ کراوە.

3 - ئەگەر ئەو کەسە نەگونجاو بێت یان ئە لایەن دەسەلاتی ئیھاتووەووە بوەستیت ئە پراکتیزەکردنی ئەو پیشەییە ئەسەر بنەمای رەفتاری کە پەيوەندی بە بیروبوچوون و چالاکیە ئایینی و سیاسییەکانیەووە نییە.

IV - ئەگەر دەرکەوت کە نەگونجاو بو بەرپووەبردنی کۆمپانیاکە بەراگەیانندی دادگای یاسایی یان بە پێی فەرمانیک کە ئە لایەن بەشی ئیھاتووەووە دەرکراوە.

گواستەووی دەرەکی واتە ھەر بانکۆتیک یان میتائیک، نامیریک، سپۆنج و جەمسەرێک، یان گواستەووە یان بۆندیک بۆ پسوڵە ی پارەدان، متمانه، متمانه، ھاوسەنگی حساب یان ھەر شیوازیکی تری پارەدانیک کارێگەر ئە ھەر دراویکدا جگە ئە دراوی عێراقی.

حکومەت واتە ئەو قەوارەییە کە ئە بەرواری ھاتنە ناوہووی ئەم یاساییەدا دەسەلاتی حکومەتی کاتی ئە عێراقدا پیادە دەکات و پاشان ئیدارە ئینتیقالی عێراق جارێک دەسەلاتی تەواوی حکومەت بگوازیتەووە بۆی و ناسینی سەرورە ئەو ئیدارەییە ئە لایەن دەسەلاتی کاتی ئینتیلاف ناسینەووی نیودەوئەتی حکومەتی عێراق، کە بەزوویی بەرپرسیاریتی ئەم دەسەلاتە ئە ئەستۆ دەگریت، پێ دەسپێردریت.

پارێزگار واتە پارێزگاری بانکی ناوەندی عێراق.

داوای یاسایی واتە بانکۆت و تیبینی کانزایی کە قەرزەدر ناچارە قەبوول بکات بۆ پێدانی ئەو قەرزانی کە ئە دیناری عێراقدا دیاری کراوە.

یاسادانانەر واتە یاسادانانی سەرەکی عێراق، یان لاشە ی بنەرەتی یان لاوہکی، کە بە مەبەستی سەرپەرشتیکردنی بانکی ناوەندی عێراق بە پێی ئەم یاساییە رێپێندراوە.

بولتونی فەرمی پەیوهەندی بە گازیتی فەرمی یان هەر بولتۆنیکی گشتی که به فراوانی بلاو کردۆتهوه وهک ئهوهی که له لایهن دهسهلاتی دامهزراندن پیناسه کراوه.

دهولت واته کووماری عێراق.

دادگا واته دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان وهک له مادهی 63 بو 70، 64، 65، 66، 67، 68، 69، 70 ی ئهم یاسایه دا باسی ئیوهکراوه.

ئامانجهکان

مادهی 3

ئامانجی سههرکی بانکی ناوهندی ئهوهیه که بهدوای هیئانهدی و پاراستنی سهقامگیری نرخى ناوخویى و بهرزکردنهوهی و پاراستنی سیستهمیکی دارایی جیگیر و رکابهری و بازاردا بیته

پۆستهکان

مادهی 4

1 - کارهکانی بانکی ناوهندی عێراق بو بهدیپیتانی ئهو ئامانجانەن که له مادهی 3 ی ئهم یاسایه دا دانراوه.

دارشتنی و جینهجیکردنی سیاسهتی دراوی، لهوانه شه سیاسهتی ئالوگۆری عێراق، به پیتی ناویشانی شه شه م.

ب- پاراستن و بهرپوهبردنی هه موو یه دهگی فەرمی بیانی له عێراقدا، جگه له سه رمایه ی کارپیکردنی حکومهت به پیتی مادهی 27.

ج - هیشتنهوهی زیڕ و بهرپوهبردنی یه دهگی زیڕی حکومهت.

د - خزمهتگوزاری پیشکەش دهکات وهک راویژکاری و بریکاری دارایی حکومهتی به پیتی ناویشانی 4.

ه- خزمهتگوزاری شله مهنی پیشکەش به بانکەکان دهکات به پیتی مادهی 28 و 30

دهرکردنی و بهرپوهبردنی دراوی عێراقی به پیتی ناویشانی 8

گ: کوکوردنهوه و بلاوکوردنهوهی داتا له سه ر سیسته می بانکی و دارایی و ئابووری به پیتی مادهی 41.

دیزاین و هه موارکردنی خولی پلانیک بو پهره پیندانی سیسته می پاره دانی نیشتمانی بو عێراق

من - دامهزراندن و چاودیریکردن و بهرزکردنهوهی سه لامهتی و کارایی سیسته مەکانی پاره دان به پیتی مادهی 39.

دەركردنى مۆلەت يان پشوو بۇ بانكەكان و رېڭخستن و كۆنترۆل كۆردنى بانكەكان وەك ديارى كراوه ئە ياساى بانكىدا.

ك - كۆردنەو و ھېشتنەو و ھەژمارانەى ئە تۆمارى بانكە ناوھندىيە بىيانىيەكان و رېڭخراو دارييە نۆدوونەتتەيەكاندا تۆماركراون، حكومەتى بىيانى ئە تۆمارەكانىدا.

ل - كۆردنەو و ھەنگرتنى حسابەكانى بانكە ناوھندىيە بىيانىيەكان و رېڭخراو دارييە نۆدوونەتتەيەكان ئە تۆمارەكانىدا.

م - خۆى دەباتە سەر ئوھى ھەر كاريكى زيادە يان مامەئەيەكى بە پەئە ئەنجام بدات بۇ جىبە جىكردنى ئەركەكانى بە پىيى ئەم ياسايە.

2 - سەربارى ئوھش بانكى ناوھندى عىراق ئەوانەيە ئەو كارە بكات كە پىيى وايە پىئويستە 1 بۇ بەرەنگاربوونەوھى پارە شوشتن و دارايى تىرۆريستان و 2 رېڭخستن و چاودىر كۆردنى كۆمپانيا قەرزەكان و كۆمپانيا بچوئەكان و ھەر دامەزراوھيەكى دارايى نابانكى تر كە بە پىيى ياساى عىرا

3 - بانكى ناوھندى عىراق دەسەلاتى دەركردنى رېنمايى ھەيە بۇ مەبەستى جىبە جىكردنى ئەم ياسايە و جىبە جىكردنى ئەركەكانى بە پىيى ئەم ياسايە.

4 - ئەگەر بانكى ناوھندى پىشنيارى دەركردنى رېنمايى بكات ئەسەر بنەماى ئەم ياسايە، ئەوا دەپىت دەقى پىشنيارىكراوى رېنمايەكان بە و بە شىوازىك بلاوبكاتەو كە ديارى بكات كە بە شىوھيەكى باش ھەژمار بكرىت و سەرنجى كەرتى دارايى ناوئو و كەرتى كشتى بە كشتى سەبارەت بە رېنمايە پىشنيارىكراوھكان بانكى ناوھندى عىراق رەچاوى ئەو تىبىنيانە دەكات كە كراو و دەقى كۆتابى رېنمايەكان بە راپۆرتىكى لىكراوى بۇ دەردەكات

ئەو رېئوشونانەى ئەم پەرەگرافەدا ناگرىتەبەر جىبەجى ناكرىت ئەگەر بانكى ناوھندى عىراق دەستنىشانى بكات كە دواكەوتنەكە مەترسىيەكى جدى ئەسەر سىستى دارايى و رېگەگرتنىك بۇ بەرئوھبەردنى سىياسەتى دراوى كاريگەر دروست دەكات و پىشكەشكردنى بىرارىكى ئەو جۆرە ئەلايەن بانكى ناوھندى عىراق ئە سەرھوھى رېڭخستنەكە لىكەدەدرىتەوھ.

5- بە پىيى بەندەكانى ئەم ياسايە، بانكى ناوھندى عىراق دەسەلاتى ئوھى ھەيە كە ئە رېگەى ياسايەوھ فەرمانى بەستەوھ بە چەند كەسىك و قەوارەيەكى ديارىكراو دەربكات بۇ ئاراستەكردنى ئەو جۆرەكەسانە يان قەوارەكان بۇ گرتنەبەرى چەند رېكارىك بە پىيى ئەم ياسايە.

6 - بانكى ناوھندى عىراق دەسەلاتى دەركردنى ياسا يان رېنمايە ناوئوھيەكانى ئەسەر رېڭخستن و بەرئوھبەردنى بانكى ناوھندى عىراق ھەيە.

ناونیشانی ii

سهرمایه، یه دهگ و قازانجی نیت

سهرمایه و یه دهگه کان

ماددهی 5

1 - سهرمایه ریگه پیندراوی بانکی ناوهندی عیراق ده بیت 1 . 1 ملیار دینار به ته واوی له لایه ن دهوئه ته وه دهریت له به رامبه ر 1.٪ی هاوسهنگی سهرمایه ی بانکی ناوهندی عیراق

2 - نهو سهرمایه یه که له لایه ن بانکی ناوهندی عیراقه وه ریگه پیندراوه به ته نیا له لایه ن دهوئه ته وه ده پاریزیت و نابیته هو ی پیدانی قازانج و گواستنه وه یان بابه تی بو هیج تیچوونیکا.

3. له وانیه سهرمایه ی ریپیدراو زیاد بکریت نهو بره ی که له لایه ن وه زیری داراییه وه په سه ندراره و به پیی راسپارده کانی بۆرده که

4 - بانکی ناوهندی عیراق ده بیت حیسابی یه دهگی گشتی پپاریزیت و یه دهگی قازانجه نادرسته کان و حساباتی تری یه دهگی بزیمیریت که له وانیه گونجاو بیت به پیی ستاندارده کانی ژمیریاری ته وافوقی نیوده وئه تی.

ژماردنی قازانج و زیانه کان

ته رخانکردنی زیانه کانی کارپیتکردنی تۆر

ماددهی 6

1 - له ماوهی سن مانگ دوای کوتایی هاتنی هر سائیکی دارایی، بانکی ناوهندی به پیی نهو یاسایانه ی که له ماده کانی 7 و 45 دا دانراوه دیاریده کات که قازانجه نیته که ی بو دابه شکردن یان زیانه نیته کانی به رده سته.

2 - نه گهر بانکی ناوهندی عیراق له ماوهی هر سائیکی داراییدا ئاشکرا بکریت بو زیانه نیته کانی کارکردن، نهوا نهو زیانانه سهرهتا له سهر حسابی یه دهگی گشتی و پاشان له سهر سهرمایه ده ژمیردین.

پروژه کردنی قازانجه ناواقعیه کان

ماددهی 7

1 - جاریک قازانجه نادرسته کان بۆ سائی دارایی له سه رمایه یان مهرجه کانی بانکی ناوه ندی عیراق که به های یه کسانی تۆمارکراون یان به دراوی بیانی له داها تی نی تی سی بی ئای بۆ ئه و سا ئه هه ئسه تگان دنیان بۆ کراوه، ئه و قازانجه نی ته کانی بانکی ناوه ندی عیرا

ا - بری کۆی داها تی نی تی بۆ ههر قازانجیکی ناواقعی که له داها تی نی تی دایگری ته وه و به ته رخا نکر دنی ها و تانی ئه و بره له ژمار دنی یه ده گی قازانجه نادرسته کاندای و

ب - دابه زان دنی قازانجه نادرسته کان له هه ژماری یه ده گ و جگه له قازانجه نی ته کانی به رده ست بۆ دابه شکر دن وه ک دیاری کراوه به ژیر په ری ئه ی. بری ههر قازانجیکی ده رکه وتوو له داها تی نی تی بۆ سائی کی پیشوو یان زیاتر که م ده بی ته وه و له ماوه ی سائی دارایی دا به ده ست ها تو وه.

2 - هیچ که مکر دنه وه یه کی تر له یه ده گی قازانجه نادرسته کان جگه له و که سانه ی که به پیی ئه م ماده یه ری گه پی دا راون، ئه نجام نا دریت.

دابه شکر دنی قازانجه نی ته کان

ماددهی 8

له ماوه ی سئ مانگ دوای کۆتایی ههر سائی کی دارایی، بۆ رده که قازانجه نی ته کانی به رده ست بۆ دابه شکر دن به شیوه ی خوا ره وه دابه ش ده کات:

ع - گوا ستنه وه ی 8٪ ی ههر قازانجیکی نی تی به رده ست بۆ دابه شکر دن بۆ حسابی یه ده گی گشتی تا ئه و کاته ی که حسابی گشتی یه ده گی بانکی ناوه ندی عیراق ده گاته 1.0٪ ی کۆی سه رمایه کانی بانکی ناوه ندی عیراق.

ب - ههر قازانجیکی تۆری ماونه ته وه بۆ دابه شکر دن ده گوا زری ته وه بۆ ههر ئه ژمی ری کی تری یه ده گ که له وانه یه له لایه ن بانکی ناوه ندی عیراق ته وه له سه ر بنه مای بر گه ی 4 ی ماده ی 5 دامه زری تریت.

- 2 - هیج دابه شکردنیک نییه له داھاتی نیستا یان پارێزراو له گهڵ بانکی ناوهندی عێراق جگه له وهی که به برگی 1 رینگه پێدراوه. دابه شکردنی قازانجه نیتهکان هیج به شیک له قازانجه ناواقعیهکان له خوئاگریت.
- 3 - هیج دابه شکردنیک به پێی برگی 1 نییه نه گهر له نهجامدا سهرمایهکانی بانکی ناوهندی عێراق که متر بیت لهو برهی پێویست و سهرمایه ی بی مهترسیی.

داپۆشینی کهمی سهرمایه

مادهی 9

کاتیگ پهری هاوسهنگی بانکی ناوهندی عێراق و وردبینی سالانه که به پێی برگی 3ی مادهی 45 نامادهکراوه، نهوه روون دهکاتهوه که به های سهرمایهکانی که متره لهو برهی که پێویسته و سهرمایه ی رێپێدراویش بی له مهترسییهکی گونجاو، بۆرد و راویژ به حساب نه گهر نهجومه نه که بریاری نهوه بدات که نهو کۆمه که بۆ سهرمایه پێویسته، نهوا نهجومه نه که راویژ به وهزیری دارایی دهکات و داوای لی دهکات که به ناوی دهوڵهتهوه به شداری سهرمایه بکات و ههر کاتیگ داواکه وهریگیریته، وهزیری دارایی داواکاری پیشکەش به یاسادانه دهکات بۆ په سه ندکردنی

ناونیشانی سن

به ریوه بردن

دهسته ی به ریوه بهر و لیژنهکان

مادهی 10

- 1 - بۆرده که بهرپرس ده بیته له به ریوه بردنی بازرگانی و جیبه جیکردنی بهرپرسیاریتی بانکی ناوهندی عێراق، ههروهک دواتر لهم به شهدا وهلام ده دریتتهوه.

2 - ئەنجومەنەكە دەتوانىت ئەگەر بە پىويستى زانى، لىژنەكانى پىكەيتىراو ئەندامانى ئەنجومەن دابنى بۇ خويىندى بابەتى تايىبەت و راسپاردەكردن بۇ ئەنجومەن و پىدانى دەسلەتلى جىبەجىكارى بەم جوړە لىژنە بۇ بىراردان، ئەو رىنمايىپانەى كە ئەلايەن ئەنجومەنەو بەرپارى

پىكەيتىنانى ئەنجومەن

ماددەى 11

ئەنجومەنەكە ئە نۇ ئەندامى ئازانسەكانم پىكەتووه:

ا- پارىزگار وەك سەرۆكى ئەنجومەنى

بى. جىگرى پارىزگارى مەن

ج - سى بەرپووبەرى بالاي بانكى ناوهندى عىراق، ئەوانە بەرپووبەرانى لق ئەسەر بىنەماى خولانەووه.

د - سى كەسى تر كە شارەزايىيان ئە كاروبارى دراوى و بانكى و ياسايدا ھەيە كە پىشتەر ئە ماوھى يەك سائدا ئە كاندىكردنىيان بۇ ئەنجومەنەكە ئەلايەن بانكى ناوهندى عىراقووه دانەنراووه.

شياوويى بۇ دامەزراندن و خزمەتکردن

ماددەى 12

1 - پارىزگار و جىگرى پارىزگار و ئەندامانى ترى ئەنجومەنەكە دەپىت ئەو كەسانە بن كە ستايشى نەزاهەيان بكن، برونامەى زانكويان ھەپىت يان شارەزايى پىشەيى درىژخايەنيان ھەپىت و لەبوارەكانى بانكى، نابوورى، دارايى، بازركانى يان ياسادا لىھاتووويان ھەپىت.

2 - كەسىك بەكەم زانى بۇ دامەزراندن بۇ خزمەتکردن ئەنجومەنەكە ئەگەر بە پىيى بىرپارى دەسلەتلى دامەزراندن:

ع - كەسەكە ھاوولەتتەكى غەيرەعىراقىيە

ب- كەسەكە نەشياو يان نەگونجاوھ

ج - ئەگەر كەسبىك يان ھەر كەسبىك پەيوەندى ئەگەڭ كەسبىكدا ھەبىت چ ئەگەڭ كۆمە ئەى بىنراو، خوين يان خويندا، ئەوانە ۋەرگرتنى منداڭ يان دەستبەسەر كىردنى منداڭ ئەلايەن ئەو كەسە يان ھەر كەسبىكى تر كە ئەمەئەكەيدا نىشتە جىيە ۋ بەرژەۋەندى بازىرگانى راستەوخۆ يان ناراستەوخۆ

3 - نايىت پارىزگار ۋ جىگرى پارىزگار ۋ ئەندامانى تى ئەنجومە ئەكە ئە كاردابن:

ع - ھەر كاريكى تر ئەبانكى ناۋەندى عىراق ۋەرپگرە چ پارە بدىت يان نا، جگە ئەو كەسانەى كە بىرىكى دىارىكراويان بۇ وانە ۋتتەۋە يان چالاكى ئەكادىمى تر ئەنجام داۋە مادام كىرى ئەو جۆرە چالاكيانە ۋەرناگرن ۋ ئەگەڭ ئەداى ئەرك ۋ بەرپرسىيارىتتەكانيان ئەبانك

ب - بۇ ۋەرگرتنى ھەر پۇستىك جگە ئەۋەى ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە بۇ خزمەت كىردن ئەكەرتى گشتىدا ئەنجام بدىت مەگەر ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە كاندىد بكىت.

ج - بىتتە ئەندامى ئەنجومەنى ياسادانان.

د - فەرمانبەر بىت يان فەرمانبەرى حكومت بىت يان

ە - بىتتە بەرپۆۋەبەر، فەرمانبەر، بەرپرس يان پشكى ھەر بانكىك يان ھەر قەۋارەيەكى تر ئەژىر كۆنترولى بانكى ناۋەندى عىراقدا بىت.

دامەزراندن ۋ درىژى خزمەتگوزارى بۇ ئەندامانى ئەنجومەن

ماددەى 13

بىرگەى (1) ى ئەم مادەيە بە پىى مادەى (1) ياساى ھەموارى يەكەمى ياساى بانكى ناۋەندى عىراق كە بە فەرمانى ژمارە (56) ى سالى 2004 ئە لاىەن دەسەلاتى كاتى ھاۋپەيمانانەۋە دەرچوۋە (ھەئەشاۋەتەۋە)، ژمارە 63 ى سالى 2007 ھەئەشاۋەتەۋە.

ئاشكرا كىردنى بەرزەۋەندىيەكان

ماددە 15

1- ھەر ئەندامىكى ئەنجومەنەكە سالانە بەنووسراۋ بۇ ئەنجومەنەكە رابگەيەنىت و بەپىي ھەر رېنمايىيەك كە ئەلايەن ئەنجومەنەۋە دەركرارە لەسەر بەرزەۋەندى كىردەۋە راستەوخۇ و ناراستەوخۇكانى يان ھەر كەسىك پەيۋەست يىت بەئەندامى ئەنجومەنەۋە ئەگەل سۆكرىدەۋە و خويىن و كۆمە ئەي خويىن و

2 - پىش بەرزىدەۋەي دىيەيىتەكە لەسەر بابەتى راگەياندنى بەرزەۋەندىيەكان كە ئە پەرەگرافى 1 ى ئەنجومەندا ھاتوۋە، پىۋىستە ئەو ئەندامەي ئەنجومەنى پەيۋەندىدار جارىكى تر بەرزەۋەندىيەكانى خۇي ئاشكرا بكات و چىتر بەشدارى ئە ھىچ گەتوگۇ و بىرارىكدا نەكات لەسەر بابەتەكە.

3 - بۇ ماۋەي يەك سال دەستبەجى دواي جىيەشتى بانكى ناۋەندى عىراق، سەرۋكى پىشوو، جىگر يان سەرۋكى وردىبىنى ناوخۇ ناتوانىت لەژىر چاۋدىرى بانكى ناۋەندى عىراق خزمەت بكات يان نوئىنەرايەتى بانكىك يان دامەزراۋەيەكى تر بكات. يان مامە ئە ئەگەل ھەر پرس و كىشەيەكى تايىتدا بكات لەگەل بانكى ناۋەندى عىراق پىشتر رەزامەندىي نوسراۋى ئەنجومەنى بەرپۆۋەبەرى ھەئىژاردنى ئەو جۆرە كىيىانە، چونكە ئەو كىيىانە بەشپۆۋەيەكى ئوتۇماتىكى كەمدەكرىتەۋە بۇ ئەو برە داھاتەي كە پارىزگارى پىشوو، جىگرى پارىزگار يان سەرۋكى چاۋدىرى ناوخۇ بۇ ھەر كارىك كە كىيى بۇ ۋەردەگىت.

دەسلات و ئەركەكانى ئەنجومەنى

ماددە 16

بۇ پەيۋەست بوون بە ئامانجى سەرەكى و ئامانجى تر كە ئە ماددە 3 دا دانراۋە، ئەنجومەنەكە دەيىت ئە سنوورى ئەم ياسايدە يىت.

پەرەپىدان و پىناسەكردنى ئامانجى سەرەكى سىياسەتى دراۋ.

ب - دارشتى سىياسەتەكان بۇ گەيشتن بە ئامانجى سەرەكى سىياسەتى دراۋى، ئەۋانە سىياسەتى رىژەي ئالوگۇر، سنورداركرىن لەسەر ئۆپەراسىۋنەكانى بازارى كراۋە كە ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە بەرپۆۋەدەبىرەت و سىياسەتى رىژەي قازانج بۇ دابىنكردنى سامانەكانى تر بۇ كەرتى بانك

ج - بىرارى دەركرىن بانكۆت و دراۋى عىراقى بەپىي مادە 32.

د - دهرکردنی مۆلەت یان پشوو و دانانی ریشوین بۆ ریکخستنی سهلامهتی و سهلامهتی بانکەکان که له یاسای بانکیدا دیاریکراوه.

ه - دیاریکردنی مهرجهکانی خزمهتگوزاری وهک بانکدار و راویژکار و بریکاری دارایی بۆ حکومهت به پێی برگی 4. وه - یاساکی سیستهمی پارهدان به پێی مادهی 39 په سه ندهکات.

گ - په سه ندهکردنی هه موو راپۆرت و راسپاردهکان که نه لایهن بانکى ناوه ندى عیراقه وه پیشکەشی حکومهت یان یاسادانان کراوه.

بریار له سه ره به شداری بانکى ناوه ندى له ریکخراوه نیوده و نه تیبه کان که نه ندامیتی بۆ بانکە ناوه ندییه کان کراوه یه من - بریار دان که ئایا بانکى ناوه ندى عیراق حسابیک له تۆمارهکانى بانکى ناوه ندى بیانی یان حکومهتی بیانی یان ریکخراوی نیوده و نه تیدا دهکاته وه و نه ژمیریک به ناوی خوێ له تۆماری بانکى ناوه ندى بیانی یان ریکخراوه داراییه نیوده و نه تیبه کاندایه نه گریت

بریارى نه وه دهریت که ئایا بانکى ناوه ندى عیراق ده بیت ناسایش بۆ دین دهریکات و نه گهر و ابیت به پێی ماده و مهرجه دیاریکراوه کان ده بیت

ک - ده ستیشانکردنی پۆلینهکانى نه و سامانانى که گونجاون بۆ وه به رهینان له یه ده گى ناوگۆرى بیانی و سه رچاوه داراییهکانى تری بانکى ناوه ندى عیراق.

بۆ دیاریکردنی نه و ماددانى که له سه رى دامه زراوه له و داشکاندانى که بانکى ناوه ندى عیراق تیبدا به شداره و به پێی مادهی 28

م - په سندکردن، لانی که م سى پینجه می نه ندامانى بۆرده که، له سه ره هر قهرزیک یان گره نتیبه ک که به پێی مادهی 3 بدریت به بانک.

یاسا لاوهکیه کان رینمایى و یاساکی ناوخوی جیبه جى ده کرىت بۆ به ریه بردن و کارى بانکى ناوه ندى عیراق و دیاریکردنی پیکهاته ی ریکخستنی بانکى ناوه ندى عیراق، له وانه شوینی لقهکانى بانکى ناوه ندى عیراق.

ئین - په سه ندهکردنی سیستهمی کۆنترۆلی ناوخۆ له بانکى ناوه ندى.

ریشوینهکان بگره بهر که له پرۆسه ی بریاردانى ناوخوی بانکى ناوه ندى عیراق په یره وى بکرین

بودجه ی سالانه و پلانى خاوه نهکانى بانکى ناوه ندى عیراق

په سه ندهکردنی دهرچوون و بلاوکردنه وه ی راپۆرتى سالانه و به یاننامه داراییهکانى سالانه.

۷ - ھەموو رېنمىيە ۋە رېنمىيەكان بۇ داۋا گىشىھەكان دابگىرېن بۇ ئەۋەدى ئەلەيھن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە دەرىكېت.

بېرىدان ئەسەر ھەر پىرىكى تر، ئەناۋ دەسەلاتى بانكى ناۋەندى عىراق ۋە ئەۋ بەرپىرىسىارتىيانەى كە ئەم ياسايەدا بە ھىچ كەس ۋە گروپپىكى دىكە نەدراۋە.

كۆبۈنەۋەكان

ماددەى 17

ئەنجۈمەنەكە ئەسەر بانگھىشتى سەرۋەكەكەى كۆدەكېتەۋە ۋە بەلەيەنى كەمەۋە سېيەكى ئەندامەكانى مانگانە جارىك نامادەبۈۋن

قورم

ماددەى 18

پېئىستە قەرارەكە بۇ نامادەبۈۋن بېت ئەكۆبۈنەۋەكەى ئەنجۈمەنى بەزۆرىنەى ئەندامان ئەۋانە پارىزگار يان ئەنەبۈنەدا جىنگرى پارىزگار ئەتۈۋانەى خۇى ۋەك سەرۋەكى ئەنجۈمەنەكە

بېرىارنامەكانى ئەنجۈمەن

ماددەى 19

1- بېرىارەكانى ئەنجۈمەنەكە بەزۆرىنەى دەنگى ئەندامەكانى پەسەند دەكېت. ئەگەر ژمارەى دەنگەكان يەكسان بېت ئەۋا دەنگى سەرۋەكى ئەنجۈمەنەكە دەنگدانى يەكلاكەرەۋەيە.

2 - بېرىارەكانى ئەنجۈمەنەكە پەۋايە ھەرچۈن ۋە كەى ۋە بەپېى رېنمىيەكانى ئەنجۈمەن ۋەك ئەخولەكانى دانىشتنەكەدا تۆماركراۋە يان نەبۈۋنى ئەۋ جۆرە رېنمىيەكانى ئەكاتى خۇيدا ۋە ھەر جىۋاۋازى بېرۋاپەك ئەۋ تۆمارانەدا تۆمار دەكېت.

پاریزگار وەك بەرپۆه بەری گشتی

1- وەك بەرپۆه بەری جێبەجێكاری بانکی ناوەندی عێراق، پاریزگار بەرپرسیار دەبێت لە جێبەجێكردنی بریارەكانی ئەنجومەنی و پاریزگار كارەكانی رۆژ بە رۆژی بانکی ناوەندی عێراق بەرپۆه دەبات و هەر دەسەلاتیک ئەلایەن ئەنجومەنەوه بەدریتە ئەو

2- جیگری پاریزگاری مەن پاریزگار یارمەتی بەرپۆه بەردنی ئۆپەراسیۆنەكانی بانکی ناوەندی عێراق دەدات

3- ئەنجومەنەكە دەتوانێت ئەو حوكمە رێكخەرانە دامەزرێنێت كە رێگە بە پاریزگار دەدات كە هەركام لە دەسەلاتەكانی بداتە ئەندامانی ئەنجومەنی تریان بە ستافی پێشكەوتووی بانکی ناوەندی عێراق، ئەوانە رێگەدان بە یەك یان دوو كەس پێكەوه.

4 - پاریزگار دەستشێانی كارمەندان و كریاران و پەيامنێرانی بانکی ناوەندی عێراق دەكات یان كۆتایی پێدەهێنێت، ئەو مەرج و ماددانەكە ئە پلانی خاوەنەكان و رێنماییهكانی تر كە ئەلایەن ئەنجومەنەوه پەسەند دەكرێت، ئەگەر هەبێت.

بەریەك كەوتنەكانی بەرژەوهەندی

ماددە 21

1 - ئەماوەی خزمەتکردن یان دامەزراندن ئەگەڵ بانکی ناوەندی عێراق پاریزگارو جیگرەكانی و ئەندامانی تری ئەنجومەنی و كارمەندان بانکی ناوەندی هیچ متمانەیهك ئەهیچ بانك و دامەزراوەیهكی تری ژێر دەسەلاتی بانکی ناوەندی عێراق وەرناگرن جگە ئە بۆردەكە رێگە بە قەرز و مەرجی بازار دەدات بۆ ئەو دامەزراوانە بۆ ئەوەی قەرزدەرەكان توانای پارەدانی كڕینی مائیک بەدن بۆ بەكارهێنانی كەسی، بۆ ئەوەی پارە خۆیندن یان خەرجی پزیشکی بەدن بۆ مەبەستی خێزان. بۆردەكە رێنماییه ناوەکیەكان پەرەپێدەدات كە پێوەرەكان رێك خراون ئەگەڵ ئەم جۆرە متمانەیانە.

2 - بانکی ناوەندی عێراق ئاسانكاری بۆ داوینكردنی متمانە و بەپێی بارودۆخی بازارەكانی پاریزگارو جیگری پاریزگارو ئەندامانی تری ئەنجومەنی و فەرمانبەرانی بانکی ناوەندی عێراق دەدات بۆ كڕینی نیشته جیبوون بۆ بەكارهێنانی كەسی، بۆ

3. نه ماوهی کارکردنیدا، بهرئوبهیری گشتی و دوو جیگرهکهی و نهندامانی تری نهنجومهنی کارگیتری ههموو خزمهتگوزارییهکانیان بۆ بانکی ناوهندی عیراق تهرخان دهکهن و هیچ کامیان، چ کرئ وهرنهگرن و نهتوانن کرئ وهرنهگرن، ناتوانن پۆستیکی دیکه بۆ کاندیدیگ لهلایهن بانکی ناوهندی عیراقهوه 2 یان بری وانه وتنهوه و چالاکیه نهکادیمیهکانی تر دیاری بکات تا نهو کاتهی نهیکات تۆمهتی نهو چالاکیه دهدریت و دهست له نهرك و بهرپرسیاریتی تاک له بانکی ناوهندی وهرناگریت عیراق.

4- ناتوانریت فهرمانبهیری بانکی ناوهندی عیراق بۆ کاریکی تر دابهزرینریت، چ قازانج بیت یان بی سوود، بهمهرجیک نهنجومهنهکه رینمایی ناوخویی دابنیت و کۆمهتیک له پیشه یان چهند پۆلیکی دیاریکراو له پیشهی دیکه دوور دهخاتهوه پیشهیهک وهک وانه وتنهوه لهم مهرجانه نهگهر نهنجومهنهکه قهناعهتی بهوه ههبيت که هیچ ناکۆکیهکی بهرژهوهندی تیدا نییه

4 - کارمهندی بانکی ناوهندی عیراق لهوانهیه کاریکی تر له یهکدا ههئناگریت، چ قازانج بیت یان نا، بهمهرجیک بۆردهکه رینوینی ناوخویی دابنیت و کۆمهتیک پلهو پایهی دیاریکراوی پۆستهکان یان چهند پۆلیکی دیاریکراوی پۆستهکانی تر، وهک وانه وتنهوه لهم مهرجانه

5 - پارێزگارو جیگری پارێزگارو نهندامهکانی تری نهنجومهنی یان فهرمانبهیرانی بانکی ناوهندی عیراق، رهنگه هیچ دیاری و متمانهیهک بۆ خوی یان بۆ بهرژهوهندی هیچ کهسیک لهخیزانهکهی قبول نهکات، که پهیهوهندی بازرگانی یان دارایی لهگهئیدا ههبيت، نهگهر قبولکردن یان خۆ

هاوبهشیکردنی نهینی و زانیاری

ماددهی 22

1 - کهسیک که وهک پارێزگار و جیگری پارێزگار کاردهکات، نهندامیکی تری نهنجومهنهکه یان فهرمانبهیر، کریار یان پهیامنیتری بانکی ناوهندی عیراق رینگه نادریت:

ا - دیاریکردنی، ناشکرکردن یان بلاوکردنهوهی زانیاری تایبتهت بهدهستهاتوو لهکاتی جیههجیکردنی نهركه رهسمیهکان، جگه لهوهی داوای لیکراوه و لهسهر بنهمای برگی 2 ی لهم مادهیه و بهپینی پیویست بۆ جیههجیکردنی ههر کار و بهرپرسیاریتییهک که لهلایهن لهم یاسایهوه یاسای بانکی یان ههر یاسا

ب- لهم زانیاریه بهکاربینه، یان رینگه بده بۆ نهوهی بهکار بهینریت بۆ دهستکهوتی کهسی.

2 - بانکی ناوهندی عێراق لهوانهیه زانیاری ئاڤوگۆر بکات لهسهر بابهته ریکخه ریبهکان، بهباشتر لهسهر بنه‌مای یاداشتی لیکتیگه‌یشتن له‌گه‌ڵ بانکه ناوهندییه‌کان و له‌گه‌ڵ لایه‌نه چاودیرییه داراییه‌کان و ئاڤوگۆری نه‌و جووره زانیاریانه لهوانهیه زانیاری نهیته تی‌دایته به‌مه‌رجیک بانکی ناوهندی عێرا

3 - بانکی ناوهندی عێراق لهوانهیه بچیته ناو یاداشتیکی لیکتیگه‌یشتن له‌گه‌ڵ بانکه ناوهندییه‌کان یان له‌گه‌ڵ ده‌سه‌لاتی ریکخستنی دارایی بو‌ پهره‌پیدانی مه‌ودایه‌ک بو‌ ریکاره‌کان و ورده‌کارییه‌کانی تر بو‌ ئاڤوگۆری زانیاری.

پاریزه‌ندی له ریکاره یاساییه‌کان

ماده‌ی 23

1 - هیج نه‌ندامیکی بو‌رد و فه‌رمانبه‌ر و مه‌وه‌کیله‌که‌ی بانکی ناوهندی عێراق، له‌رووی یاسایی و شه‌خسییه‌وه به‌رپرس نییه له زانی هه‌ر کاریک یان شکستیک له نه‌دای نه‌رکه‌که‌ی یان چه‌مکی جیبه‌جیکردنی نه‌رکه ره‌سمییه‌کانی و له‌چوارچینه‌ی دامه‌زراندن یان ئاراسته

2- بانکی ناوهندی عێراق قه‌ره‌بووی نه‌ندامه‌که‌ی بو‌رده‌که ده‌کاته‌وه، کاردار یا مو‌جر بانک هه‌رنقسمت قانونی که در پی هه‌رنقسم قانونی که درمناسب باعملکرد وکالت خود ویا مفهومی که درمقرر کارش و یا برای رهنمون کردنش دراین قانون به کار می برد، به هه‌رنقسمت قانونی که دراین قانون به کار می برد، درمیان هه‌رنقش قانونی که به وی درمیان است، به کار نکشد.

چواره‌م

په‌یوه‌ندییه گشتییه‌کان له‌گه‌ڵ حکومه‌ت

پاویژ له‌گه‌ڵ حکومه‌ت

ماده‌ی 24

1 - پارێزگار و نوێنه‌رانی تری بانکی ناوهندی عێراق و به‌رپرسیانی حکومه‌ت کۆبوونه‌وه‌ی ئاسایی نه‌نجام بده‌ن بو‌ ئاڤوگۆرکردنی زانیاری و بیروپا سه‌باره‌ت به‌ یه‌کبوونی سیاسه‌تی دراوی و دارایی، هه‌مه له‌ بواری به‌رپرسیاریتی و هه‌میشه له‌سهر پرسه‌کانی تری به‌رژه‌وه‌ندی

2 - پارێزگار، جیگری پارێزگارم بۆ ههیه له سههر ناوی بانکی ناوهندی عێراق نامادهبیت له کۆبوونهوهکان له گهڵ حکومهتدا بۆ پیشکەشکردنی نامۆزگاری و زانیاری له چوارچۆوهی دهسهلاتی بانکی ناوهندییدا.

کارهکان به ناوی حکومهت هوه

مادهی 25

1- حکومهت له وانهیه به مانه ی خوارهوه بانکی ناوهندی عێراق پێ بسپیریت:

ا- ههنگرتنی حیسابهکانی حکومهت

ب - به شداری له بهرپهوه به رایهتی و وهک بریکاری دارایی و قهرزی ناوخواهی و بیانی له لایهن حکومهت هوه.

ج - به شداریکردن له گهڵ نوینه رانی تری حکومهت یان رینگه دان به حکومهت بۆ نوینه رایه تیکردنیان له دانوستان له گهڵ ولاتانی دهره وه ههروه ها له گهڵ دامه زراوه نیوده و له تیبه کاندای له سههر کیشه دراوی و داراییه کان.

د - تهواوکردنی ئۆپه راسیۆنه داراییه کان له نرخه بازاردا له په یوهندی به جیبه جیکردنی خه رمانه کان، ترانسفنس خارجی و دیگر عملیات ها بره مانی اتکایی که بره مانی اتفاقات و یا اقسابات مالی بین الدولی که حکومت با دارایی خارجی به کار می نهد، به 1 می سپارد که در نتیجه اون عملیات 2 و بانک مرکزی عراق هر عملیات مالی را که در برگیرند و یا به نام و بار مالی و یا به نام و بار مالی و یا به نام و یا به نام دهرباره ی حکومهت

ه - نهجامدانی نه رکه کان تا نه و پاده یی که له لایهن حکومهت هوه دیاری ده کړیت، له نه دنامه یی ده و له ت له دامه زراوه نیوده و له تیبه کان و دارایی و دراویدا سه ره له ده دا.

2 - بانکی ناوهندی عێراق له سههر بنه مای دا پۆشینی تیچووی جیبه جیکردنی کاره کان به پێی نه و ماده یه له لایهن حکومهت هوه ده دریت.

رینگه گرتن له پیدانی قهرزی حکومهت

مادهی 26

1 - بانکی ناوهندی عێراق له وانه یه متمانه یه کی راسته و خو یان ناراسته و خو نه به خشیت به حکومهت یان هیج دامه زراوه یه کی گشتی حکومهت جگه له وهی که بانکی ناوهندی عێراق په نگه به پێی ماده ی 31 پالپشتی ساغکه ره وه بکات بۆ بانکه بازگانییه کانی سه ره به حکو

2 - بانکی ناوهندی عیراق له وانهیه ئاسایشهکانی حکومت بکریت بهمهرجیک ئه و جۆره کرینه لهبازاری دووههدا بکریت و تهنیا پهیوهندی بهپروسهکانی بازارهوه ههبیته.

مادهی 26 قهدهغهی بهکارهینانی ئاسایشی حکومت پروون ناکاتهوه له پهیوهندی به ههر بواریک له کردارهکانی بازاری کراوه یان وهک پهیمانیک بو ئاسانکاریهکان.

ناونیشان 5

یهدهگی فهرمی بیانی

بهشی یهدهگی فهرمی بیانی

مادهی 27

بانکی ناوهندی عیراق ههموو مامهتهیهک به سهرمایهیی دهرهکی نهنجام دهوات و ههموو یهدهگی فهرمی بیانی ولات به پینی باشتترین کرداری نیودهوئتهتی بهرپوه دهبات و له ژیر ئامانجی سیاسهتی دراویدایه بۆردهکه له وانهیه ئه یهدهگیانه وهبهرهینان بکات له ههر سامانیک یان ههر یهکیک ئه م سامانانی خوارهوه:

زیری کاش له کۆفرهکانی بانکی ناوهندی عیراق هه ئهگیریت

ب- بانکۆت و کانزاکان له دراوی بیانیدا به گشتی بهکاردیته بو پیدانی پارهدانی نیودهوئتهتی له لایهن بانکی ناوهندی عیراقهوه یان بو بانکی ناوهندی عیراق

ج - هاوسهنگی کریدیت به پینی داواکاری یان له ماوهیهکی کورتدا له دراوی بیانیدا به گشتی بهکاردیته بو ئهوهی پارهدانی نیودهوئتهتی له حساباتی بانکی ناوهندی عیراق نهنجام بدیته، یان به پیچهوانهوه له رینگهی ریکهوتننامهکانی کرینهوه له گهڵ بانکه ناوهندییه بیانییهکان، ریکخراوه داراییه

مافی وینه کیشانی تایبتهت له ههژماری عیراق له گهڵ سندوقی دراوی نیودهوئتهتیدا گیراوه

ه. دانانی یهدهگی عیراق له سندوقی نیودهوئتهتی نیودهوئتهتی

ف - ههر ئاسایشیکی بازارکراو که له لایهنهوه دهرکراوه، یان ههنگرتنی نیاز و متمانه له حکومته بیانییهکان و بانکه ناوهندهکان یان دامهزراوه داراییه نیودهوئتهتییهکان که به دراوی بیانی دهردیته که به شیوهیهکی ئاسایی بو پیدانی پارهدانی نیودهوئتهتی بهکاردیته و له لایهن بانکی ناوهندی عیراق

ناونیشان 6

کاری پارە

کردنەوهی ئۆپەراسیۆنەکانی بازار و ئاسانکاری ھەمیشەیی

ماددە 28

بانکی ناوەندی عێراق لەوانەییە بە گۆڕەیی ئامانجی خۆی، ئۆپەراسیۆنی بازاری ئازاد لەگەڵ بانکە بازرگانییەکان ئەنجام بدات کە بە پێی یاسای بانکی یان بە ھەتیاردن بانکی ناوەندی عێراق مۆلتەتیان پێدراوە یان مۆلتەتیان پێدراوە پابەندبوون بەرێنماییەکانی بانکی ناوەندی عێراق و کۆمپانیایەکانی تری نیوەندگییاری دارایی مۆلتەتپێدراو و پێدانی ئاسانکاری ھەمیشەیی بۆ بانکە بازرگانییەکان کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەو مۆلتەتیان پێدراوە و بە پێی یاسای بانکی و بە پێی ئەو رێنماییانەیی لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەو

ع - کرین یان فرۆشتن دەستبەجی و دەستبەجی یان ئەسەر بنەمای پەیماننامەکانی دووبارە کرینەو یان ئامیەرە داراییە ھاوشیۆەکانی تر، ئاسایشی قەرز کە لەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەو دەرکراوە یان لەلایەن حکومەتی ھەنگرەو دەگەریتەو بۆ بازار بەمەرجیک کرین

ب - کرین یان فرۆشتن دەستبەجی و بۆ ئالوگۆری بیانی

ج - داشکاندن پارە یان بۆندەکان.

د - پێدانی قەرز تەواو مسۆگەر کراو بە گرهنتی خانووبەرە.

ه - قەبووئکردنی ئەو سپاردنەیی کە سوودیان لە بانکەکانەو ھەنگرتەو.

مەرجهکانی یه دهگ

یه دهگی یاسایی

ماددهی 29

1 - به مه بهستی جینه جیکردنی سیاستی دراوی له عیراق، بانکی ناوهندی عیراق له ریگهی رینماییه کانیهه وه ده بیته داوا له بانکهکان بکات که یه دهگهکان له شیوهی پۆشاکێ نه قندی یان پارهدان له گهه بانکی ناوهندی عیراق بپاریزن. ئهم جوړه یه دهگانه له که مترین ناستی سه پینراودا ده پاریزین، وهک ریژهی ناستی له کوتایی رۆژدا ده ژمیردین لهو ماوهیهی که له لایهن بانکی ناوهندی عیراقه وه دیاری کراوه و به ستراره ته وه به قه باره و سرووشت یان پینگه یشتتی سه رمایه ی بانکهکان و سه رمایه قهرزکراوهکان و مەرجه هاوشیوهکان که له لایهن بانکی ناوهندی بانکهکان له وانیه حسابهکانی یه دهگی زیاده له ههر کاتیکی دیاریکراودا زیاد نه کهن و ئهم ناسته یه دهگیه پیوستانه هه مان ناستی یه دهگ ده بیته بۆ هه موو بانکهکان بۆ ههر پۆلیک له قهرزهکان و ده کریته قهره بوو بکریته وه.

2 - بانکی ناوهندی عیراق له وانیه له ههر بانکیک سه پینیت و ده سته ویت که له پاراستنی یه دهگی پیوست و که مترین ناستهکانیان که به پیی په ره گرافی 1 داسه پیندراون ریژهی قازانجی سزا له سه ره که مبوونی یه دهگی پیوست بۆ ئهو جوړه بانکانه سه پینیت، تا ئهو کاته ی که

قه رزه ری دوا هاوینه هه واری

ماددهی 30

له هه لومه ریگی نانا سایدی بانکی ناوهندی عیراق ده توانیت به پیی ئهو مەرجه و حاله تانه ی که پیناسه کراوه رۆلی قهرزه ری دوا سه یرانگای بانکی ریگه پیندراو بیینیت یان مۆله تیک هه بیته که بانکی ناوهندی عیراق به پیی یاسای بانکی ده ری کردوه ئهو جوړه پشتیوانیه به به خشینی هاوکاری دارایی بۆ بانکه که، یان به به خشی ئهو بانکه، بۆ ماوهی زیاتر له سه مانگی تازه کردنه وهی له لایهن بانکی ناوهندی عیراقه وه له سه ره بنه مای به رنامه یه ک که ریکارهکانی په یوه ست به بانکه که دیاری ده کات و به کاری ده بیته به مەرجه ک پابه ند

ع - له پوانگهی بانکی ناوهندی عیراقه وه بانکه که له پرووی داراییه وه له به رده ستدا بوو و توانای دابینکردنی گرهنتی زیاتری گونجاوی هه بوو، داواش بۆ هاوکاری دارایی له سه ره بنه مای پیوستی با شترکردنی شله مهنی بوو، یان

ب - ئهو جوړه هاوکاریانه پیوسته بۆ پاراستنی سه قامگیری سیستمی دارایی و وه زیری داراییش به ناوی حکومه ته وه گهرهنتی نوسراوی بۆ بانکی ناوهندی عیراق ده کرد که قهرزه که ی تیدا ده دریته وه.

ناویشانی 8

دراو

یهکهی دراو

مادهی 31

دینار یهکهی دراوی نهتهوهیی عیراقه

دهرکردنی دراو

مادهی 32

- 1 - مافی دهرکردنی بانکۆت و دراو بۆ بازرگانیکردن له عیراق سنوورداره به بانکی ناوهندی عیراق به تایبهتی. نهو بانکنه تانهی که به پیی نه مادیه دهرکراون یه کهم کرین له سه ر سه رمایه کانی بانکی ناوهندی عیراق بانکی ناوهندی عیراق رنکخستنیکی گونجاو دهکات بۆ دهرکردنی بانکۆت و دراوه کانی که پیویستن بۆ بازرگانیکردن له عیراقدا بانکۆمیتت و دراوه کانی بانکی ناوهندی عیراق و بانکه که به پرۆژه یاسا و هیج جوړه دوکیومینتتیکی تری بازرگانی له سه ر بنه مای یاسای بازرگانی جیبه جیکراو له عیراقدا ناژمیردیت و بانکی ناوهندی عیراق به پیی نهو یاسایه ناچاره به پینی نهو یاسایه قبوئیان بکات
- 2 - ته نیا بانکنه ت و دراوی دهرکراوه له لایهن بانکی ناوهندی عیراقه وه که له گه رانه وه نه کشاوه ته وه هیزکی یاسایی له عیراقدا ده بیت.

3- به پیی رینماییه کانی، بانکی ناوهندی عیراق رهنگه چهن دیتی بانکۆت و نامیره کان دیاری بکات که ده بیت وه ک پابهندی یاسایی قبول بکریت له پیدانی پابه ندیی و دیاریکردنی پۆلینه کان بۆ نهو بانکۆت و نامیره نهی که تییدا پاره دان به بره دیاریکراوه کان یان سنووری نهو بره

4 - بانکی ناوهندی عیراق به رپر سیار ده بیت له دایینکردنی بانکۆقی عیراقی و دراو و به دوا داهینانی ناسایش و دایینکردنی بانکۆت و دراوه کان و به ژماره ی پیویست له هه موو هه رنه کان و له هه موو کاته کاندای.

چاپکردنی بانکۆت و دراوهکان

پروۆسهی ههستهوه

مادهی 33

- 1 - بانکی ناوهندی عیراق له ژێر بهندی رێساکانیدا، پێوانهکان، شیوه، مادهکانی له بهرههههینان و ناوهروک و کاغەز و دیزاین و تایبەتمهندییهکانی تری بانکۆت و دراودا دیاری دهکات. تیمپلهیتهکانی چاپکردن یان مینیرێژکردن و مافی موئکداریی فکری بۆ دیزاینی دراو سەر به بانکی ناوهندی عیراقه
- 2 - بانکی ناوهندی عیراق ئامادهکاری دهکات بۆ چاپکردنی بانکۆت و مینیرێژکردنی دراوهکان و زامنی و سهلامهتی پاراستنی بانکۆت و دراوهکان که تا ئیستا دهرنهچووه.
- 3 - بانکی ناوهندی عیراق تهنیا بهرپرسه له سهلامهتی و ئاسایشی پروۆسهی تیکشکاندنی بانکۆت و دراوهکان بۆ دهستهسهرداگرتن و ویرانکردن لهکاتی پێوستدا بۆ تیمپلهیت و پلیت و بانکۆت و ئامیرهکانی پیشوو. بانکی ناوهندی عیراق مافی تهواوی ههیه که سکهکان ههئوهشیتهوه و کانهزای گیراو بفرۆشیت
- 4 - لهسەر داوای ههر کهسیک یان دامهزراوهیهکی تایبەت، بانکی ناوهندی عیراق بانک نوقس و دراوهکان به تیبینی کاش و ئامیرهکانی تر به بری یهکسان بهبی کرێ و کۆمیسۆن جینگۆرکی دهکات.
- 5 - کۆی ئهو بناس و ئامیرانهی لهلایهن بانکی ناوهندی عیراقهوه دهرکراون لهبانکی ناوهندی دارایی عیراق وهک قهرز تۆمارکراوه و ئهو جوهره قهرزانهش له تۆماری یهدهگی دراودا بانکۆت و دراو ناگرێتهوه.

کشانهوی بانکۆتهکان

ههروهها دراوهکان نادروستن.

مادهی 34

1. بانکۆت و دراوهکان به ههچ جوړیک رهچاو ناکریت که بۆچوونی یاساییان ههبیته سههر بنههای برهگی 2 ی ئهم مادهیه. بانکی ناوهندی عیراق جینگۆرکیی بانکۆت و دراوهکان به تیبینی کاش و دراوهکانی یهکسان به بهها دهکشیتهوه و ههر بانکۆتیکی یان دراویکی که بهم شیویه بۆی دابین کراوه به ناگۆردریت
- 2 - بانکی ناوهندی عیراق لهوانهیه رتهی بکاتهوه که لهجیی بانکۆقی نایاسایی و دراوهکان بگریتهوه ئهگەر دیزاینهکان بیهواش بن بهم هزج، مصنوف، یا 5.0% 5.0% بر رویه خود را باختند، بهگونهای که بدون قسمت به

حال خود، به بانک مرکزی عراق، سندی مقنع و مقنع در بانک مرکزی عراق که اقتشار مصون را به کل بهم هلاک و درین حال، با اتکا به اقوال کامل، به کل و یا در فراز خود، به هلاک و هلاک می کنند.

3 - بانکی ناوهندی عیراق پیویست ناکات هیج قهره‌بوویهک بو بانکۆت یان کانزاکان دابین بکات که ون بووه، دزرایت یان له‌ناوچووپییت و بی قهره‌بووی هیج بانکویتییک زهوت بکریت که فۆرمی دهره‌کییان گۆراوه، له‌وانه به تایبه‌تی، نهو بانکۆتانه‌ی له‌سه‌ریان نووسراوه،

کشانه‌وی دراو

مادده‌ی 35

پیویسته هه‌موو که‌سینگ که خاوه‌نی بانکنه‌ت و سکه‌ی ساخته‌یه بنیرن بو بانکۆت ناوهندی عیراق

کشانه‌وی دراو

مادده‌ی 36

1 - بانکی ناوهندی عیراق ره‌نگه به دهرکردنی و به‌بی کۆکردنه‌وی کری، چهند بانکۆت و نامیریکی دیاریکراوی یه‌کسان به به‌ها بریار بدات: بریاری کشانه‌وی بانکۆت یان دراوه‌کان له شیوه‌ی ریسه‌یه‌ک له بانکۆت ناوهندی عیراق دهربکریت که ماوه‌ی پرۆسه‌ی جیگۆرکی دیاری ده‌کات، شوین و

2 - له کۆتایی ماوه‌ی جیگروه‌ودا، یان ههر کاتیک له‌لایه‌ن بانکۆت ناوهندی عیراقه‌وه دیاری کراوه، ده‌بیت بانکۆت و نامیره‌کان له خولانه‌وه بکشینه‌وه و ریکاره یاساییه‌کانیان کۆتایی پی به‌ینریت.

3 - بانکی ناوهندی عیراق ده‌بیت رای گشتی ناگادار بکاته‌وه، به راگه‌یاندنی له بولییتی فه‌رمیدا نهو بانکۆت و نامیره‌کانی که ده‌سه‌لاتی پاک‌کردنه‌وی یاساییه‌کیان هه‌یه.

لایه‌نی به‌ئینده‌ر یان هەر پرۆژه‌یه‌کی تری خۆبه‌خشانه یان مامه‌ئه‌کانی بازرگانی، له‌وانه فاکتۆر، ئامیر، پرۆژه یاساکه یان ئاسایش، له‌وانه‌یه پابه‌ندبوونیان به هەر دراوێک که له‌سه‌ری رێککه‌وتبێت هه‌ئبسه‌نگینبێت. پیدانی هەر قه‌رزیک یان په‌یمانیک که له‌ گریبه‌سته‌که یان هەر پرۆژه‌یه‌کی تری خۆبه‌خشانه و مامه‌ئه‌ بازرگانیه‌کان، له‌وانه پرۆژه یاساکه، ئامیره‌کان یان ئاسایشه‌کان، ده‌کریت له هەر دراوێک رێکبخریت وه‌ک دراوی پاره‌دان. هەر رێککه‌وتنیک له‌وانه‌یه به‌ شیوه‌یه‌کی ئاشکرا یان به‌ پێی ئهم ماده‌یه‌ تیبگات له‌ رێگه‌ی هه‌لومه‌رجه‌وه، که شیوازی مامه‌ئه‌کردنی بازرگانی و به‌کاره‌ینانی بازرگانی یان ئه‌دا له‌خۆ ده‌گریت.

جێبه‌جێکردنی پابه‌ندی دراوی بیانی

ئیلتیزاماتی ئالوگۆری بیانی له‌سه‌ر مه‌رجه‌کانیان جێبه‌جێ ده‌کریت، کاتی‌ک که‌سی‌ک فه‌رمانی جێبه‌جێکردنی ئیلزامه‌که به‌ دراو وه‌رده‌گریت، پێویستی به‌ پیدانی پاره به‌ دراوی عیراقی و پێویست بۆ کڕینی بری پابه‌ندی به‌ دراو له‌ بانکه‌که هه‌یه له‌عیراقدا له‌کو‌تایی یه‌که‌م رۆژی کارکردندا که‌بانک نرخ‌ی دینار بۆ کڕینی دراوی بیانی ده‌ژمێریت پێش رۆژی وه‌سلێ پابه‌ندی له‌لایه‌ن خاوه‌ن قه‌رزه‌وه، به‌مه‌رجیک دادگا ئه‌و رێکاره‌ دیاری بکات که‌ په‌نگه‌ نادا‌په‌روه‌ری بیت، به‌پێی ئه‌و حاله‌تانه. مه‌رجه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ی بێگۆرن به‌ شیوازیکی دادپه‌روه‌رانه.

پابه‌ندی

کاری تر

سیسته‌می پاره‌دان

1 - بانکی ناوه‌ندی عیراق ده‌بیت جێگیری دامه‌زرینبیت، یان جێگیری پیا‌ریزیت یان بره‌وی پێ بدات و سیسته‌می پاک‌کردنه‌وه‌ی ده‌نگ و کارامه‌ی هه‌بیت و مامه‌ئه‌کانی پاره‌دان به‌ پێی ستاندارده‌ نێوده‌وه‌ئیه‌کان و باشت‌ترین کرداره‌کان یه‌کلایی بکاته‌وه.

2 - بانکی ناوه‌ندی عیراق ته‌نیا به‌رپر‌سیاره‌ له‌رینمایی و تۆمارکردن و مۆله‌تدان و چاودێرکردنی سیسته‌مه‌کانی پاره‌دان که له‌لایه‌ن لایه‌نه‌کانی تره‌وه‌ جگه‌ له‌بانکی ناوه‌ندی عیراق به‌رێوه‌ده‌برین.

3 - سەبارەت بە چاودیری سیستمەکانی پارەدان لە لایەن بانکی ناوەندی عێراق و کارپێکەرانی سیستمی پارەدانەوه، رەنگە بە پێی رێنماییهکانی پێویستی بە بانکی ناوەندی عێراق هەبێت:

تۆمارکردن یان مۆڵەتی هەر سیستمیکی پارەدان یان بەکارخەری سیستمی پارەدان.

ب - هەر سیستمیکی پارەدان یان بەکارهێنەری سیستمی پارەدان پێویستە تێبینی ئەو هەلومەرج و مەرجە پیشووەختانە بکات کە لە لایەن بانکی ناوەندی عێراقەوه دانراوه، ئەوانە ئەو شتانهی کە بۆ ئاسانکردنی چاودیری ئۆپریتەرەکان لە لایەن بانکی ناوەندی عێراقەوه و پاراستنی نەزاهە

4- بانکی ناوەندی عێراق رینگە پێندراوه ئە هەر شوێنیک پێویست بێت ئەو ئەرکانە کە ئە پەرەگرافی 1 دا باسی لێوهکراوه ئەنجام بدات، ئەوانە بەهێزکردن، رێکخستن و بەشداریکردن ئە سیستمی پارەدان و پەسەندکردنی کرێی کارپێکراو

بانکی ناوەندی عێراق ئامادەکاری دەکات بۆ ئاسانکاری:

تیکە ئکردنی سیستمەکانی پارەدان و رێکخستنهکانی پەيوەست بە سیستمی پارەدان.

ب - پەرەپێدان بە شێواز و تەکنیکی نوێ بۆ پێدانی دراوی ناوخۆیی یان بیانی.

ج - دیزاین و هەموارکردنەوهی خولیی پلان بۆ ئاساندنی سیستمی پارەدانی نیشتمانی لە عێراق.

چاودیری بانک

ماددە 40

بانکی ناوەندی عێراق دەسەلاتی تەواوی هەیه بۆ گرتنەبەری هەموو رێوشوونیکیی پێویست بۆ پێدانی مۆڵەت 11/03/1390 - 1390-1390-1390-1390 - 1390-1390 - 1390-1390 - 1392-1391-1390-1391-1390-1391-1390-1391 ناچارن پابەندی ئەو جۆرە یاسایانە بن و هەر رێسایەکی تر و ستانداردی پیشووەختە و رێنمایی و رێنماییهکان کە بانکی ناوەندی عێراق دەریکردووه سەبارەت بە جیبەجیکردنی ئەو جۆرە یاسایانە ئەو رێوشوونانە کە لە لایەن هەر قەواریهکی حکومەتەوه دەرکراوه جگە ئە بانکی ناوەندی عێراق لەسەر رێکخستنی چالاکی قەرز و قەرزی بۆ بانکەکان لەرووی یاساییهوه بەدەسەلات نازانن.

كۆكردنەۋە و بلاوكردنەۋەنى ئامارى دارايى

ماددى 41

1 - ئەسەر داۋاي بانكى ناۋەندى عىراق و بانكەكان و ھەر دامەزراۋەيەكى تر كە ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە سەرپەرشتى دەكرىت، بەپىنى ئەم ياسايە و ياساي بانكى، زانىيارى يان داتاي ديارىكراۋ ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە دابىن دەكەن و بەپىۋىست دەزانن بۆ:

ا- بۆ بەدواداچوونى پىشكەۋتەكان ئە ئاۋگۆپى بيانى، متمانە، پارەدان، پارەى پارە و بازارەكانى سەرمايە.

ب - پەرەپىندان و بلاوكردنەۋەنى ئامارى دراۋى.

ج- پەرەپىندان و بلاوكردنەۋەنى ھاوسەنگى ئامارى پارەدانەكان.

د - كۆكردنەۋەنى و پۆلىنكردنى بەياننامە دارايىەكان كە رەنگدانەۋەنى دۆخى مەترسىيە ئە بانكەكان يان ھەر دامەزراۋەيەكى تر كە ئەلايەن بانكى ناۋەندى عىراقەۋە سەرپەرشتى دەكرىت و

ه - كۆكردنەۋەنى و بلاوكردنەۋەنى ھەر ئامارىكى دارايى تر بەمەرچىك ناچار ئەبن ھىچ پەيۋەندىيەكى كارى ئەينى ئاشكرا بكن.

2 - كاتىك بانكى ناۋەندى عىراق بەرپرسىيارىتتىيەكانى خۇى جىبەجى دەكات كە ئەم ياسايەدا ديارىكراۋە و ئە ياسادانانىكى تردا بانكى ناۋەندى عىراق ھەول دەدات سىياسەتەكانى گونجاۋ ئەگەل ستانداردى نىۋەدەۋەتى و باشتىن كىردارى بانكە ناۋەندىيەكان پەرەپىندات و جىبەجى بكات.

كەسى بى مؤئەت

ماددى 42

بە بەدەستەينانى گرەنتى ئەدادگاي گونجاۋەۋە، بانكى ناۋەندى عىراق رىگە پىندراۋە بچىتە ناۋ فەرمانگەۋە ژمىريارى و فەرمانگەۋە بەلگەنامە و تۆمارەكانى ترى ھەر تاكىك ئەگەر زەمىنەيەكى گونجاۋ ھەبىت بۆ گومان. تىۋەگلانى ئەۋ كەسە ئەچالاكىيەكدا بەپىنى دەسەلاتى بانكى ناۋەندى عىراق بەبى ۋەرگرتنى مؤئەتى تۆمارى گونجاۋ يان مؤئەت ئەبانكى ناۋەندى، تەنانەت ئەگەر ئەۋ مؤئەت و مؤئەت و تۆمارە بەپىنى ياسا يان بەشۋەيەكى تر پىۋىست بىت. ئەگەل بەندەكانى ئەم ياسايەدا ناتەبا و ئەسەر داۋاي بانكى ناۋەندى عىراق جىبەجىكارانى ياسا ئەگەر پىۋىست بكات بەزۆر يارمەتى بانكى ناۋەندى عىراق دەدەن بۆ گەيشتن بەشۋىنى خۇيان بۆ پشكىنن و وردبىنى حساب و فەرمانگەۋە تۆمارەكانى ترى سەر بە ئەۋان. ئەۋ كەسە

2 - ئەگەر بانكى ناوھندى عىراق دەستىشانى بىكات كە ئەو كەسە بەبى مۆلەت و مۆلەتى ياساى كە ئەلايەن بانكى ناوھندى عىراققەو دەركراوھ چالاكانە پەيوەست بووھ و تىيدا مۆلەت يان تۆمارى ئەو جۆرە بە پىيى ياسا پىويستە، ئەو بانكى ناوھندى عىراق فەرمانىك دەردەكات كە ئەو بەياننامەيەك كە باس ئە راستىھەكان دەكات و ياسا بە پىيى ئەو جۆرە گىلە ئە سەر ئەم فەرمانە ئكىندراوھ ئەو كەسە پىويستە ئە ماوھى سى رۆژ ئە بەروارى فەرمانەكە وەلامىكى نوسراوى پىشكەش بىكات. ئەگەر دواى پىداچوونەوھى وەلامىكى ئەو جۆرە، بانكى ناوھندى ئە ھەر حالەتتىكدا ئەماوھى يەك ھەقتەدا بىرپارى جىبەجىكردنى ئەم فەرمانە بدات بۇ ئەوھى ئەو جۆرە چالاكىيە رابگىرەت، ئەو بانكى ناوھندى ئەوانەيە سزاي ئىدارى بەسەر كەسىكى وەھادا بسە پىننىت و بىرى سزا

شەشەم

ھەمەجۆر

خاوەندارىتى مۆلك

ماددەى 43

1. بانكى ناوھندى عىراق ئەوانەيە مۆلك و كەلوپەلى جىگىر و نا جىگىر بەدەستىننىت كە ئەوانەيە پىويست بىت بۇ جىبەجىكردنى كارەكانى.

2- سەرەپاي ئەو سنوردارىكردنەى ئە پەرەگرافى 1دا، بانكى ناوھندى عىراق ئەوانەيە گرهنتى بىكات بۇ مەبەستى پاراستن و كۆكردنەوھى قەررەز و خاوەندارىتى ھەموو جۆرە مۆلكىك. مۆلكەكە بەزوترىن كات دەفرۆشرىت بە پىيى بەرژەوھندى بانكى ناوھندى عىراق ئەكەمكردنەوھى زىانەكان و ئەھەر حالەتتىكدا دواتر ئە وادەى ئەو جۆرە رەقتارانە بەبى ئەوھى زىانىك دروست بىكات.

به خشش له باجیکی دیاریکراو

ماددهی 44

1- بانکی ناوهندی عیراق له باج و کریمی نهم خوارهوهیه خوراگره:

باج لهسهه داهاات یان قازانجهکانی بانکی ناوهندی عیراق

باجی موئکه تایبهتییهکان لهسهه سهرمایهکانی بانکی ناوهندی عیراق

ج - باج لهسهه گواستهوهی دهههاله و مامهله داراییهکانی تر.

د - باجهکان لهشیوهی نههکی مؤرکردن لهسهه دههکردنی ناسایش و بانکۆت لهلایهن بانکی ناوهندی عیراقهوه.

ه - وهک کریمیکی نههههکی، نههکی هاورددهکردن، باجی فروشتن، VAT لهسهه هاورددهکردنی ئالتون و بانکۆت و دراوهکان بۆ بانکی ناوهندی عیراق.

باجی فروشتن لهسهه پرۆسهی ئالتون و بانکۆت و دراوهکانی بانکی ناوهندی عیراق

2 - بانکی ناوهندی عیراق تههیا نهههه وهک یاسایهکی باجی موئکهاریتی بۆ موئکهاریتی جیگیر بکرنیت وهزارهته حکومییهکان لهسهه موئکه جیگیرهکان که تۆمارکراون یان به یاسایی بهکارباندههینریت، نههه باج و باجاندههیت.

3 - بانکی ناوهندی عیراق ههه باج و کریمیکی تر بگریته بههه جگهلهوهی که له چههند یاسایهکی تردها حوکمرانی نههه جوړه باج و کریمی دهکات.

ناشکراکردنی دارایی و وردبینی

کتیب و تۆمار و بهیاننامه دارایی و راپۆرتتهکان

ماددهی 45

1 - تههخته له هههه کاتیکدا دنئیای دهکاتهوه که کتیب و تۆمارهکانی بانکی ناوهندی عیراق به بهیاننامه داراییهکانیهوه نامادهکراون و به پیی ستانداردی ژمیریاری لهسهه ناستی نیودهوههتی ریکدههخرین.

2 - دوی کۆتایی هاتنی ههه مانگیک دههیت بانکی ناوهندی عیراق له گازیتی فهههه ناماده بکات و بلاوی بکاتهوه و له مائپههه فهههههکان پهههه هاوسههنگییهکه روون بکاتهوه و پههوشی بانکی ناوهندی عیراق له کۆتایی دواهین رۆژی کاری مانگدا روون بکاتهوه.

3 - ئەماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هاتنی ھەر سائیکی دارایی، بانکی ناوەندی عێراق سالانە وتەى دارایی ئامادەدەکات، ئەمەش دنیای دەکاتەووە کە راپۆرتی راست و یەكخراو و شەفاف ئەسەر بارودۆخی دارایی بانکی ناوەندی عێراق پێشکەش دەکریت.

4 - ئەماوەی سێ مانگ دوای کۆتایی هاتنی ھەر سائیکی دارایی، ئەنجومەنەکە کۆپی پێشکەش بەدەسەلاتی دەستیشانکراو و وەزیری دارایی و ئەنجومەنی یاسادانان دەکات:

ع - سالانە بەیاننامە داراییەکانی بانکی ناوەندی عێراق کە ئەلایەن ئەنجومەنی نوێنەرەنەووە پەسەندکراو ئەلایەن پارێزگەرەووە ئیمزاکراو و ئەلایەن وردبینیکی دەرەکیەووە بەنگەنامەى ئەسەر کراووە ئەگەڵ ھەر راپۆرت و تیبینیەک کە وردبێنە دەرەکییەکان بیانەوێت ئامادە بکات.

ب -

5- پینویستە بانکی ناوەندی عێراق ئە بۆلتۆنی فەرمی گازیت و ئە تۆپی خۆی و ئەو راپۆرتەنەى ئە پەرەگرافی 4دا ئاماژەى پینکراووە بۆلاویکاتەووە

6 - بانکی ناوەندی عێراق دەبیت بە شیوەیەکی چارەکی راپۆرت ئەسەر سەقامگیری سیاسەتی دراوی و دارایی بۆلاویکاتەووە، کە زانیاری ئەسەر پێشھاتەکانی سائی رابردوو دابین بکات، ئەوانە ئەو رووداوانەى کە کاریگەریان ئەسەر ئابووری عێراق ھەبە وەک ئە پەرەگرافی 4 و

7- پارێزگار راپۆرت دەدات ئەسەر ئۆپەراسیۆنەکانی بانکی ناوەندی عێراق و ئامانجی سیاسەتی دراوی، ئەوانەشە رووداوەکانی کاریگەری ئەسەر ئابووری عێراق، وەک ئە پەرەگرافی 4 و لاوەکی B دا ئاماژەى پینکراووە بۆ یاسادانان ئەک کەمتر ئە یەک جار ئە سائیکدا.

وردبینی ناوخۆیی

ماددەى 46

راپۆرتیک ئەسەر ئەدای بانکی ناوەندی ئە سائی دارایی کۆتایی، پەییوەست بە ئامانجی سیاسەتی دراوی بانک و ئەو رووداوانەى کە کاریگەریان ئەسەر ئابووری عێراق ھەبەووە. ھەرەھا راپۆرتەکە دەبیت ئاشکراکردنی چاوینە ئابوورییەکانی بانکی ناوەندی عێراق ئە سائی داھاتوودا ئەگەڵ جەختکردنەووە ئەسەر کیشەکانی سیاسەتی دراوی بگریتەووە. ئە چوارچێوەی پینداچوونەووەی پێشھاتە سیاسییەکاندا، راپۆرتەکە دەبیت بریتی بیت ئە: 1 پینداچوونەووە بە سیاسەت و ریکارەکانی پەسەندکراوی ئەنجومەن بە درێژایی سالی، شیکردنەووەی ھەلومەرجی ئابووری و دارایی کە

هاندراوه بۆ گرتنه بهری سیاست و ریکارهکان، 2 گفتوگۆ له سههر باری به درێژایی ساڵ و په یوهست به ئهرک و ئۆپهراسیۆنهکانی بانکی ناوهندی عێراق و ئهو بانک و دهزگا داراییانهی له عێراق کار دهکهن بهشی وردبینی ناوخرۆیی بانکی ناوهندی عێراق به سهروکایهتی سهروکی وردبینی ناوخرۆیی کارهکانی وردبینی نهنجام دهتات که بریتین له:

پیداچوونهوه و پینشیاکردن بۆ بۆردی 1 له سههر ریکارهکان و کردارهکان بۆ بهرئۆهبردنی مهترسیهکان به شیوهیهکی گونجاو، و پاشان سههرپرشتی جیبهجیکردنیان بکه به شیوهیهکی ههمیشهیی.

ب - نهنجامدانی وردبینی خولیی لهئیداره و ئۆپهراسیۆنهکانی بانکی ناوهندی عێراق بۆ دنیابوون له پابهندی گونجاو له گهڵ یاساکانی بانکی ناوهندی عێراق و بریارهکانی نهنجومهن.

ج - چاوخشاندهوه بهو بهیاننامه داراییه خولیانهی که له مادهی 45 و په رهگرافی 2 و 3 و به لگه نامهکانی په یوهست به بانکی ناوهندی عێراق ئاماژهی پیکراوه.

د - ئامادهکردن و پینشکەش کردنی راپۆرت و راسپاردنهکان بۆ بۆردهکه، ههرکاتیک گونجاو بیت و لانی کهم بۆ یهک جار له چارهگیکدا، په یوهست بیت به بهیاننامه و توهماره داراییهکان و ریکارهکانی بودجهوه ریکارهکانی ژمیریاری و بهرئۆهبردنی مهترسی و کوئترۆلهکانی تر له ناو بانکی ناوهندی عێرا

ه. ههر ئهرکیکی تر که له وانهیه بدریت به خزمهتگوزاری وردبینی ناوخرۆیی له لایهن تهخته کهوه به مههرجیک ئهم ئهرکانه ناکۆک نه بن له گهڵ ئهو ئهرکه بنه رهتییهی ئهم مادهیه دا ههیه.

سهروکی وردبینانی ناوخرۆ

مادهی 47

1 - سهروکی وردبینانی ناوخرۆ بۆ ماوهی 5 ساڵ له لایهن بۆردهوه دهستتیشان دهکریت و له کۆمهتیک کاندیدی دیاری کراو له وانه که سانی خاوهنی ئهزموونی پیشهیی فراوان له بواری ژمیریاری یان وردبینی گونجاو بۆ ئامادهکردنیان بۆ وهگرنتی بهرپرسیاریتی پۆسته که دیاری دهکریت و رهنگه

2 - سهروکی وردبینانی ناوخرۆ و وهک سهروکی بهشی وردبینی ناوخرۆ ده بیت بهرپرسیار بیت له بۆردهکه بۆ جیبهجیکردنی گونجاوی کارهکانی خزمهتگوزاری وردبینی ناوخرۆ.

3 - سهروکی وردبینانی ناوخرۆ کرئ و مووچه و سوودهکانی تری پۆستی چاودیری سهروک وهردهگریت له گهڵ ئهو مووچهیهی له لایهن خه لکهوه له پۆستهکانی یهکسان له بانکهکانی بازرگانی و دامهزراوه داراییهکانی تر وهردهگرن، که له لایهن بۆردهوه دیاری دهکریت.

4 - سەرۆکی وردبێنانی ناوڤۆ بۆی ههیه پاش پێشکهشکردنی ئاگاداری نوسراو بۆ ئهنجومهنی دهست لهکار بکیشیتتهوه بۆ ماوهی کهتر له سێ مانگا، به پێی بهندهکانی برگی 3ی مادهی 15.

وردبێنی دهرهکی

مادهی 48

1 - پێویسته به پێی پێوه سهههتاییهکانی وردبێنی سالانه به لایهنی کهمهوه یهک جار له رێگهی دامهزراوهیهکی وردبێنی دهرهکی به ئهزموونی پرونامهدار له وردبێنی بانکه ناوهندییهکان و دهزگا داراییه گهورهکانی نیودهوئتهتی وردبێنی بکریت.

2 - کۆمپانیای وردبێنی دهرهکی سالانه له لایهن وهزیری داراییهوه دیاری دهکریت و رهنگه کۆمپانیای وردبێنی دهرهکی بۆ ماوهی یهک له داوی یهک بۆ ماوهی زیاتر له پینچ ساڵ دیاری نهکریت.

3 - بانکی ناوهندی عێراق یاریدهدهری وردبێنی دهرهکی دیاری دهکات که لهوانهیه داوی بکات و وردبێنی دهرهکی دهتوانیته له سههر داوی ههموو حساب و کتیبهکان و تۆمارهکان و تۆماری دانیشتنهکان و بهنگهنامهکانی تر یان زانیاری نوسراو یان زارهکی یان لێدوان به دهست بهیئیت.

4 - وهزیری دارایی کریی حسابکهری دهرهکی دیاری دهکات به له بهرچاوگرتنی قهباره و سروشتی ئه و ئهرکانه ی که به ئاسایی ئهجامی دهدات و ئه و کرییانه وهک خهرجی بانکی ناوهندی عێراق دادهپۆشریت و له بودجهی خۆیدا دهردهکهوێت.

بانکی ناوهندی عێراق له لایهن فهرمانگهی چاودێری داراییهوه وردبێنی دهکریت

به شی 11

نهجامدانی تاوان

لیکدانهوه

ماددهی 49

له ناو نهو ده‌رگایه‌دا

بانکۆت ههر نامیریگ له‌خۆده‌گریت که به‌نیازبیت وهک دراو یان هاوشانی دراو به‌کاربهینریت که جاریک ده‌رکرا، یان دواتر، به‌پیی ده‌سه‌لاتیکی یاسایی له‌عیراق یان شوینه‌کانی تر ده‌رکرا بیت.

پاره‌ی ساخته له‌خۆده‌گریت

ئه‌ی- دراوی ساخته یان بانکۆتی ساخته که هاوشیویه یان ده‌رده‌که‌ویت وهک دراویک یان کاغه‌زیک که ئیستا له‌سورانه‌وه‌دایه به‌رژده‌گریته‌وه.

ب- بانکۆتی ساخته یان کاغه‌زی نازاد، ته‌واو بیت یان نا.

ج - دراو یان دراوی کاغه‌زی راسته‌قینه که ناماده‌کراوه یان گۆراوه بو هاوشیوه یان به‌رزکردنه‌وه. وهک کاغه‌زیک یان دراویکی کانزایی له‌گه‌ل پۆلینه‌کانی به‌رژتر که ئیستا له‌سورانه‌وه‌دایه، له‌وانه نامارزه‌کان که ناماده‌کراوه به‌دانانی یان به‌ستنه‌وه‌ی به‌شه جیاوازه‌کانی دوو یان زیاتر له‌دراوه‌کانی کاغه‌زی پیکه‌وه یان نامارزه راسته‌قینه‌کانی تر.

د - دراویک، له‌ئیستادا به‌برینی قه‌راغه‌کان و دانانی پارچه‌یه‌کی سه‌هۆئی لابرا له‌جیاتی نه‌وه‌ی شیوه‌ی دراوه‌که‌بگه‌رینیته‌وه.

ه - دراویک که به‌زیر، زیوی یان نیکی پۆشراوه، وهک پینویست، بو نه‌وه‌ی وهک دراوی ئالتون، زیوی یان نیکی پی بجیت یان بره‌و پی بدات.

وه - پارچه‌یه‌ک له‌کانزا یان پارچه‌یه‌ک له‌کانزاکان یان کانزا تیکه‌له‌کان که به‌ههر شیوازیگ به‌که‌ره‌سته‌ی شوشتن یان ماده‌یه‌کی شیوا بو به‌ره‌مه‌ینانی شیوه‌ی زیر، زیو، نیکل که به‌مه‌به‌ست بیت له‌هاوتایی یان بره‌ودان وهک دراوه‌کانی ئالتون، زیوی یان نیکل.

ساخته‌کردنی دراوه‌کانی به‌نرخ

مه‌به‌ست لئی ساخته‌کردنی مۆری باج، مۆری پۆستاژ یان به‌های هاوشیوه، به ههر نامرازیکی ته‌کنیکی، ساده یان ئاؤۆ وهک باسکراوه، له نیویاندا دراو و کاغه‌زکی راسته‌قینه که هیچ به‌هایه‌کی نییه وهک دراو.

ئێستا

مه‌به‌ست لئی ئه‌وه‌یه له عێراق یان شوینه‌کانی تر به پینی یاسا به هیز له عێراق یان شوینه‌کانی تر به شیوه‌یه‌کی یاسایی به‌کار به‌یئیریت وهک پیویست

بره‌ودان بریتییه له فرۆشتن، کرین، نه‌رمی و پائه‌وانه‌کان.

دروست کراوه

ماده‌ی 50

ههر که‌سیک کار بکات یان به دراوی ساخته تیڤگیلت تاوانبار ده‌دۆزریته‌وه، تاوانبار ده‌کریت و زیاتر له 50 ملیۆن دینار غه‌رامه ده‌کریت یان زیاتر له پینج ساڵ یان هه‌ردووک زیندانی ده‌کریت

خاوه‌نداریتی

ماده‌ی 51

هه‌موو که‌س پلانی هه‌بیت که فیل بکاتگ به

A- کرین، وه‌رگرتن و پیشکه‌شکردنی کرین یان گه‌یاندن

ب- ده‌پیاریزی یان له خاوه‌نداریتی یان

ج - ده‌چیته ناو عێراق

تاوانبار ده‌دۆزریته‌وه، تاوانبار ده‌کریت و غه‌رامه ده‌کریت که زیاتر له 50 ملیۆن دینار نه‌بیت یان زیاتر له پینج ساڵ یان هه‌ردووک زیندانی بکریت

برهوپیدان

هه‌رکه‌سیک به ناگایی، پلانیی هه‌بی که فیل بکات

A- کرین، وه‌رگرتن و پیشکه‌شکردنی کرین یان گه‌یاندن

ب- ده‌پیارزیت یان له خاوه‌ندارتی یان

ج - ده‌چیتته ناو عیراق

چ

1- هه‌رکه‌سیک نیازی فریودان کاریک بکات

A- بره‌و ده‌دات یان پیشنیار ده‌کات بو بره‌ودان به دراوی ساخته یان به‌کاره‌ینانی دراوی ساخته وه‌ک نه‌وه‌ی
راسته‌قینه بیت، یان

ب- ده‌رکراوه، نیردراوه یان دراوی ساخته له ده‌ره‌وه‌ی عیراق وه‌رگرتووه

تاوانبار ده‌دوژریتته‌وه، تاوانبار ده‌کریت و غه‌رامه ده‌کریت که زیاتر له 100 ملیون دینار نه‌بیت یان زیاتر له 10
سال یان هه‌ردووک زیندانی بکریت

2- هه‌ر که‌سیک به‌نیازه به زانین فریو بدات و بره‌و پی بدات

A- نه‌گه‌رانه‌وه‌ی دراو، یان

ب- پارچه‌یه‌ک له کانزا یان میتائی تیکه‌ل له قه‌باره، ژماره یان ره‌نگی دراویکی سورانه‌وه که به‌رزده‌کریتته‌وه.

تاوانبار ده‌دوژریتته‌وه، تاوانبار ده‌کریت و غه‌رامه ده‌کریت که زیاتر له 50 ملیون دینار نه‌بیت یان زیاتر له پینج
سال یان هه‌ردووک زیندانی بکریت

له‌شپوه‌ی لوگۆیه‌کی دراو دراو

مادده‌ی 53

هه‌موو که‌سیک به مه‌به‌ست و به‌نیازنی فیل کردن

ئا- دروستکردن، به‌ره‌مه‌ینان، فرۆشتن، یان

ب- ئەو پىيە.

ھەر شتىك بە نياز بىت بە ساختەكارى و وەك جىگرەوھىيەك بۆ دراويك بەكار بەئىترىت يان ئە شىوھى نىشانەيەكى بەنرخدا دراو بىكرىت تاوانبارە بە تاوانىك و غەرامە ناكىرىت زىاتر ئە بىست و پىنج مىيۇن دىنار يان زىندانىكردن بۆ ماوھى دوو سال يان ھەردووکیان زىاتر ئەبىت.

شىواندن

ماددەى 54

ھەر كەسىك ھە ئبىت بە

A- شىواندى دراويك ئە خولانەو

ب- دراويك نىشان بەد ئە خولانەو كە شىوئىراوھ يان شىواوھ.

ج - شىواندى شىواندن بەبى مۆئەتى ئە بانكى ناوئەدى عىراق ھەر بانكۆيەكى بە چاپ و مۆركردن يان بە ھەر رىنگەيەكى گونجاوى تر، كە دەبىتە ھۆى چاپكردنى ھەر وشە و ژمارەيەك يان،

د - بە برەودان بە بانكۆتىكى ئىستا كە شىوئىراوھ بە پىچەوانەى ژىر پەرەگرافى C

تاوانبار دەدۆزىتەوھ و بە بانگىشتىكى كورت تاوانبار دەكرىت و زىاتر ئە يەك مىيۇن دىنار يان زىندانى بۆ زىاتر ئە شەش مانگ يان ھەردووگ غەرامە ئەكراوھ

ھاوشىوھبوونى بانكۆتەكان

ماددەى 55

1. ھەر كەسىك ئەوانەيە بلانەبكاتەوھ، چاپ بكات، جىبەجى بكات، كىشە بكات، دابەش بكات يان برەو بدات، ئەوانە ئامرازى ئەلىكترونى يان كۆمپىوتەر و ھاوشىوھكانى

A- بانكى كارى ئىستا

ب- پابەندبوون يان ئاسايشەكانى حكومەت يان بانك.

2. پەرەگرافى 1 جىبەجى ناكىرىت بۆ

- بانکی ناوهندی عیراق یان فه‌مانبه‌رانی له‌جیبه‌جیکردنی نه‌رکه‌کانیان به‌پیی ناویشانی 8 ی نه‌م یاسایه
- ب - پۆلیس، نه‌ندامه‌کانیان یان کارمه‌نده‌کانیان له‌ نه‌دای نه‌رکه‌کانیان بۆ ریگه‌گرتن و پشت‌راستکردنه‌وه‌ی ههر پیشینکاریه‌کی نه‌م یاسایه.
- ج - ههر که‌سیک به‌پیی گریبه‌ست یان مۆله‌ت له‌بانکی ناوهندی عیراق یان پۆلیسه‌وه کاربکات په‌یوه‌ندی به‌و نه‌رکانه‌وه هه‌یه که له‌ په‌ره‌گرافی 2 دا دانراوه.
- 3- که‌سیک که په‌ره‌گرافی 1 ی پیشیل کردوه تاوانبار و تاوانبار و سزادراو به بانگه‌یشتیکی کورت و غه‌رامه‌ی زیاتر له 1 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر له شه‌ش مانگ یان هه‌ردووک ده‌سپێردریت.
- 4 - که‌سیک تاوانبار ناکریت به‌تاوان به‌پیی ماده‌ی 3 که په‌یوه‌سته به‌ چاپکردنی هاوشیوه‌کانی نه‌و بانکوته‌ی که بانکی ناوهندی عیراق ده‌ری کردوه نه‌گه‌ر به‌ریار به‌دیت که درێژی یان نه‌ستووری هاوشیوه‌که که‌متر بیت له سێ چاره‌ک یان یه‌ک یان نیو جار به‌ درێژی و نه‌ستووری
- A - لیکچوون له‌ ره‌ش و سپیدا ته‌نیا، یان
- ب- لیکچوون له‌ بانکوته‌که ته‌نها له‌ لایه‌که‌وه.

نایمیره‌کان یان که‌ره‌سته‌کان

ماده‌ی 56

هه‌موو که‌س زانیه

A- دروست ده‌کات یان چاککردنه‌وه

ب- ده‌ست پێده‌کات یان به‌رده‌وام ده‌بیت له‌ دروستکردن و چاککردنه‌وه

ج- کرین، فرۆشتن یان

د - ههر نایمیریک، بزوتنه‌ر، کیت، نایمیر، که‌ره‌سته یان شتیکی که ناسراوه به‌کاردیت یان مه‌به‌ست لێی به‌کاردیت له‌دروستکردنی دراویکی ساخته‌کراو یان نیشانه‌ی ساخته تاوانبار ده‌دۆزیته‌وه و غه‌رامه‌ی زیاتر له 50 ملیۆن دینار یان زیندانیکردن بۆ زیاتر له پینج سال یان هه‌ردووکیان نییه.

گواستنه‌وهی ئامیره‌کان بۆ دراوه‌کان

ماددهی 57

هه‌ر كه‌سێك به‌ بێ پاساو و پاساوی یاسایی، به‌ زانایی هه‌ر نه‌عنایه‌کی مۆله‌تپێدراو و رینگه‌ پێدراوی عێراق بگوازیته‌وه بۆ ده‌ره‌وه‌ی وڵات.

A- ئامیر، بزویته‌ر، كیت، ئامیر، كه‌ره‌سته، یان شتیك به‌كارهێنراو یان به‌كارهێنراوه له‌ په‌یوه‌ندی به‌ دروستکردنی ئامیره‌کان.

ب - به‌شیکی سوودبه‌خشی له‌ هه‌ر شتیك كه‌ له‌ ژێر په‌ره‌یگرافی A یان

ج - دراو، ئالیۆ، مادده، تیکه‌ ئه‌ی ماددی

و تاوانبار ده‌دۆزیته‌وه و غه‌رامه‌ی زیاتر له‌ 50 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر له‌ پینج ساڵ یان هه‌ردووک نییه‌.

ریكلام و بازرگانی

ماددهی 58

1- هه‌ر كه‌سێك

A - به‌ ريكلام یان هه‌ر نووسینیکی تر كه‌ پێشكه‌ش كراوه بۆ فرۆشتن، به‌ده‌ست هێنانی یان فرێدانی دراوی ساخته یان دراوی ره‌مزی به‌های ساخته یان پێدانی زانیاری سه‌باره‌ت به‌ شیوازه‌كه یان به‌و مانایه‌ی كه‌ دراوی ساخته یان نیشانه‌ی ساخته له‌ به‌ها ده‌فرۆشیت، رێك خراو، فرێدراوه یان

ب- كڕین، ده‌ست كه‌وتن، دانوستان یان به‌ پێچه‌وانه‌وه مامه‌ ئه‌ له‌گه‌ڵ نیشانه ساخته‌كان یان پێشیاره‌كان بۆ دانوستان له‌گه‌ڵ بیروكه‌ی كڕین و به‌ده‌ست هێنانی.

تاوانبار و تاوانبار ده‌دۆزیته‌وه و غه‌رامه‌ی زیاتر له‌ 50 ملیۆن دینار یان زیندانی کردن بۆ زیاتر له‌ پینج ساڵ یان هه‌ردووک نییه‌.

2 - که سیک به پینی برگه‌ی 1 ی دراوی راسته‌قینه و بانکوتی راسته‌قینه تاوانبار ناکریت، که هیچ به‌هایه‌کی وهک به‌های دراو نیبه مه‌گهر نه‌کاتی تاوانه‌که‌دا که‌سی تاوانبار بکریت و نهو که‌سه ده‌زانی‌ت که دراو و کاغزه‌که هیچ به‌هایه‌کی وهک ره‌خنه و پینکها‌ته‌ی نهو که‌سه

به‌نده تایبه‌ته‌کان بو سه‌لماندن

ماده‌ی 59

1- هر تاوانیک په‌یوه‌ست بی‌ت به دراویکی ساخته یان دراویکی ساخته به‌های ته‌واو داده‌نریت به‌بی نه‌به‌رچاو‌گرتنی نه‌وه‌ی که دراو یان دراوی به‌ها که پی‌وانه‌کان بو‌گیراون ته‌واو نیه یان وردکراوه یان به ته‌واوی دراویک یان دراویکی ره‌مزی به‌ها به‌ره‌م ناهینیت که به شیوه‌یه‌کی به‌رچاو هاوشیوه‌یه یان ده‌کریت بره‌وی پی بدریت

2 - نه‌هر داواکاریه‌کی یاساییدا به‌پینی نه‌م به‌شه نه‌و بروانامه‌یه‌ی که نه‌لایه‌ن نه‌و که‌سه نیما‌کراوه بو‌کارکردن وهک به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی دراوی ساخته نه‌لایه‌ن بانکی ناوه‌ندی عیراقه‌وه ناماژه به‌وه ده‌کات که هر دراویک یان کاغزه‌زی کاغزه‌زی بانکی وهک دراوی ساخته یان هر دراویک یان بانک سه‌لماندنی نیما یان باری فه‌رمی نه‌و که‌سه‌ی که پی‌نده‌چیت بروانامه‌که‌ی نیما کرد بی‌ت.

3- نه‌و داواکاریه‌ی که نه‌ په‌ره‌گرافی 2 دا باسی نیوه‌کراوه، نه‌وانه‌یه داوای ناماده‌بوونی تاقیکه‌ره‌وه‌ی دراوی ساخته و کرباری بانکی ناوه‌ندی عیراق بکات بو مه‌به‌ستی نی‌کۆئینه‌وه.

بروانامه‌که نابیت وهک به‌نگه نه‌سه‌ر بنه‌مای پاراگرافی 2 وه‌ر‌بگیردریت مه‌گهر حربه‌که به‌نیازه ده‌ری بکات و پیش داد‌گاییکردنه‌که ناگاداری گونجاوی مه‌به‌سته‌که‌ی به لایه‌نی تر ده‌دات و کۆپیه‌کی بروانامه‌که.

ده‌رچوونی بی‌ری بانکوت

که‌ل و مه‌کینه،

دۆکیومینت و سکه‌ی ره‌مزی بی‌ مؤله‌ت

ماده‌ی 60

هر که‌سیک ده‌ری بکات

1- بانکوت یان میتال پی‌چه‌وانه‌ی ماده‌ی 32 برگه‌ی 1 یان

ب - ھەر ئامېرىكى تر يان دراويكى رەمىزى كە بەنپازە ۋەك دراويك ئە عىراقدا بازىرگانى بكات جگە ئەۋەى ئەم بەشەدا رىگە پىدراۋە.

تاوانبار و تاوانبار دەۋزىتەۋە و بۆ ماۋەى زىاتر ئە 10 ساڭ زىندانى و تۆمەتى بۆ دەكرىت.

ماددەى 61

1-بانكى ناۋەندى عىراق دەچىتە بوارى جىبەجىكردنەۋە و بە ياسا دەردەكرىت و بە ھەموو رىنمايى و فەرمان و رىنمايىبەكانى بانكى ناۋەندى عىراق كە بە پىي ئەۋ ياسايانە دەرگراۋە، بە سە پاندىنى سزاي ئىدارى ئەسەر مۆلەت و فەرمانبەران و بەرپۆەبەران و خاۋەن كارەكان و برىكارەكان

ساختەكردنى دراويك، ساختەكردنى ھىمايەكى بەنرخ و ھەر شتىك بەكاردىت يان مەبەستىانە بۆ دروستكردنى دراويكى ساختە يان دراويكى رەمىزى بەھا كە ھى حكومەتە.

2- ئەفسەرى پۆلىس دەتوانىت زەوت و دەستبەسەر بكات

دراوى ساختە

ب- نىشانەى ساختە و

ج - ئامىر و ئامىر و ژمارە و ئامراز و كەرەستە و ئۆبجىكتەكان كە بەكارھىنراون يان بۆ بەكارھىنان ئەدروستكردنى دراوى ساختە يان نىشانەى ساختە ئە بەھا و ھەر شتىك كە دەستى بەسەردا گىرابىت رەۋانەى بانكى ناۋەندى عىراق دەكرىت تا ۋەك ئاراستەكراۋ

3 - بۆ مەبەستى ئەم ماددەى، ئەۋ بانكۆت يان مېتائەى دەرگراۋە پىچەۋانەى ماددەى 32، بىرگەى 1، يان ھەر ئامىرىك يان دراويكى تر كە ئە عىراقدا بازىرگانى بكرىت ۋەك دراۋ مامەئەى ئەگەئدا دەكرىت جگە ئەۋانەى ئەم بەشەدا مۆلەتبان پىدراۋە ۋەك دراۋى ساختە يان دراۋى رەمىزى ساختە

سزا ئىدارىبەكان

ماددەى 62

1-بانكى ناۋەندى عىراق دەچىتە بوارى جىبەجىكردنەۋە و بە ياسا دەردەكرىت و بە ھەموو رىنمايى و فەرمان و رىنمايىبەكانى بانكى ناۋەندى عىراق كە بە پىي ئەۋ ياسايانە دەرگراۋە، بە سە پاندىنى سزاي ئىدارى ئەسەر مۆلەت و فەرمانبەران و بەرپۆەبەران و خاۋەن كارەكان و برىكارەكان

- 2 - سزاکانی ئەم مادەییە سزای مەدەنین کە لە سروشتدا تاوانبار نین و ئەوانەییە راستەوخۆ لە ڕیگەی بانکی ناوەندی عێراقەوه بە پینریت، سزای ئیداری دەسەپنیت و بە پێی ھەڵبژاردنی بانکی ناوەندی عێراق بە بری 10 ملیۆن دینار بۆ ھەر سەرپێچییەک پێش سەپاندنی سزا ئیدارییەکان، بانکی ناوەندی عێراق ئاشکرایەکی ورد بۆ ئەو کەسە دەکات کە سزای بەسەردا سەپنراوە و نامازە بە راستییەکان و بە لگەکان دەکات بۆ پشتگیریکردنی پیشیکارییەکان و پیدانی دەرفەتییکی تەواو بۆ ئەو کەسە بۆ خستنی پرووی راستییەکان و مشتومڕەکان بۆ روونکردنەوه بانکی ناوەندی عێراق ڕێنماییەکان دەردەکات بۆ دیاریکردنی ئەو ڕێشوینانەیی کە پێیدەدریت سەبارەت بەداسەپاندنی غەرامەیی ئیداری
- 3 - لە دیاریکردنی سەپاندنی سزا ئیدارییەکان و دیاریکردنی بری ئەو سزایانە بانک مرکزی عراق می بای بە حساب می اومد کە بە وسایر و یا سپردە داران و یا بە اون ها زیان میرسد یا بە اونایی کە باھاشون پول میگیرن سودی بەشون برسە و باھاشون سر و کار بگیرە و باھاشون مالی و یا بە هیچکجایی کە بمیرە و یا بەشون رفرنس بدە.
- 4 - سەپاندنی سزا ئیدارییەکان ئەلایەن بانکی ناوەندی عێراقەوه بە پێی ئەم مادەییە هیچ بەرپرسیاریتییەکی مەدەنی و تاوانکاری ئەسەر بنەمای بەندەکانی هیچ یاسایەکی ناھینیت.

دوازدەھەم

دادگای خزمەتگوزاری دارایی

دامەزراندن و دادوەری

مادە 63

- 1- دادگایەک دادمەزریت کە بە دادگای خزمەتگوزارییە داراییەکان ناسراوە، کە دەسەلاتی دەسەلاتیان دەبیت بۆ بیستنی ئەم بریار و فەرمانانەیی کە بانکی ناوەندی عێراق دەریانکردووە
- ا- داواکردنیک رەت بکەووە بۆ مۆلتەکانی بانک یان چوونە دەرەو، ئەگەر مەرج یان سنوردارکردن بۆ پیدانی مۆلتە یان مۆلتە یان کشانەووی مۆلتەکە یان مۆلتەکە بە پێی یاسای بانکی یان ئەم یاسایە.
- ب) سزا ئیدارییەکان، جیبەجیکردنی ڕێشوینانەکان بە پێی یاسای بانکی یان ئەم یاسایە.
- ج - کەسێک کە پەيوەندی بە چالاکیەکەووە ھەییە کە داوای مۆلتە یان مۆلتەتی کردووە قەدەغەییە ئە ئەنجامدانی ئەو جوۆرە چالاکیانە بە بێ مۆلتە و مۆلتە بە پێی برگی 2 ی مادە 42 ی ئەو یاسایە.
- د - درێژکردنەووی دانانی پاسەوان.

ه. هەر کرداریک که نه برهگهکانی 11 بۆ 14 ی یاسای بانکیدا هه بێت سه بارهت به پرکردنهوی داوای پینداچوونهوه بۆ دادگای دارایی.

وه - هەر حائهتیک تر که نه یاسادا دیاری کرا.

2- دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان توانای نهوهی ههیه که پینداچوونهوه به کردارهکانی پاسهوان یان وهگرهکه بکات له ژێر برهگهکانی 11 بۆ 14 نه یاسای بانکیدا. چاوپینداچوونهوهیهکی وا سنووردار ده بێت بۆ دیاریکردنی نهوهی که نایا نهو کرداری که له لایه ن پاسهوان یان وهگرهوه گیراوه نه دهسه لاته که تپیه ریوه که به پاسهوانیک یان وهگریک ی نهو شیوهیه ده به خشریت له ژێر یاسای بانکیدا.

3 - دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان ههروهها دهسه لاتی دادوهی ههیه له سه ر ههر ناکۆکیهکی نیوان بانکهکان و دامهزراوه داراییهکان که نه دادگای دارایی ناماژهی پیکراوه له سه ر بنه مای ریکه وتتی سه ر نووسه ری نیوان لایه نه ناکۆکهکان و دیاریکراوه له م ریکه وتته دا، یان داوا

4 - دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان دهسه لاتی پینداچوونهوه به بریارهکان یان ریوشوننهکانی بانکی ناوهندی عیراق نییه سه بارهت به گه شه پیدان و جیبه جیکردنی سیاسه تی دراو، له وانه سیاسه تی ئا ئوگۆری ریژه یی.

5 - دهسه لاتی دادوهی دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان سنوورداره به دهسه لاتی ههر نه نجومه ن و نه نجومه ن و دادگایهکی تر.

6- مه گه ر دادگای دارایی به پیچه وانه وه بریار بدات و بریار و حوکه مانی بانکی ناوهندی عیراق ده ربکات، به بی گویدانه پینداچوونه وه، به هیز ده مینیتته وه تا دادگای دارایی بریاری کۆتایی بدات له سه ر هه ئوه شانده وهی بریاره که یان حوکه مکه، یان تا نهو کاته ی هه موارکراو له لایه ن بانکی ناوهندی عیراقه وه چ تا کاتی به سه رچوونی واده ی بریاره که یان فه رمانه که به پیی مه رجهکانی یان به پیی نهو بریاره ی که بانکی ناوهندی عیراق ده ربکردوه یان به پیی به ندهکانی یاسا.

7- دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان دهسه لاتی نهوهی نییه که ره چاوی ههر پینشیلکاریهکی یاسا بکات به سزای زیندانیکردن. دادگای خزمهتگوزارییه داراییهکان بابه تیک ی نهو شیوهیه بۆ وه زیری داد ده گه رینیتته وه

دادگا دهبیت له یهک یان زیاتر له دادوهران پیکهت له سئ بو پینج دادوهر و دادگاش سهروکیهتی دهکریت له لایهن دادوهریکی سهروک وهزیرانهوه که له لایهن وهزیری دادهوه دیاری کراوه بو نهوهی وهک سهروکی دادوهری دادگا خزمهت بکات و دادوهریش یهک یان زیاتر دادوهر پیکهت به پینی پیوستیهکانی دادگا به دیاریکردنی دادوهر

2 - نهجومهنی دادوهران له پرهنسیپی پینج دادوهری پیک دیت که سییان له لایهن وهزیری دادهوه دهستنیشان دهکرین و دادوهران شارهزایی پیشهیی دادوهرییان دهبیت، جیبه جیکارانی یاسا یان پروفیسور له کارگیپی و یاسای مهدهنی و بازرگانیدا. دوو دادوهری تر له نهجومهنی دادوهران له لایهن وهزیری دادهوه دادهه زینن و یهکیکیان دهبیت نه زموونی ژمیریاری دهبیت، له کاتیکیا نهوانی تر شارهزایی و پراکتیکی به فراوانیان دهبیت له مامه نهی داراییدا.

3 - له کاتی دیاریکردنی دادوهران بو نهجومه نه که، سهروکی دادوهری ههوتی نهوه ددهات که پیوستی به لیها تووی نه ندامانی نهجومهنی تاییهت بو چهند حالته تیکی دیاریکراو بو یه کلاکردنهوهی له لایهن نهوه نهجومه نانهوه دهبیت.

4 - دادوهران ده توانیت له نهجومهنی دادوهریدا به شیوهی تهواو کات یان به شیک و به پینی بریاری دادوهری گهوره و به پینی پیوستی که یسهکان له دادگای دوسییه داراییهکان خزمهت بکن. نه گهر سهروکی دادوهری بریاری نیمزاکردنی نهجومهنی دادوهری بدات به مه بهستی یه کلاکردنهوهی دوسییهکانی دادگا که له ماوه یهکی گونجاودا له سهر پورتوکهی تومار کراوه، نهوا سهروکی دادوهری داوا له وهزیرانی دادو دارایی دهکات به دانانی دادوهرانی زیاتر ژماره ی نه ندامانی نهجومهنی دادوهر

5 - نه گهر که سیک هه بیت که وهک دادوهری له دادگادا شیوا نه بیت و نه گهر دهستنیشان بکریت نهوا نهوه که سه به بریاری وهزیری داد له دادگا لاده بریت نه گهر نهوه که سه یان دادوهره له روانگهی وهزیری دادهوه:

ع - نهک هاوولاتییهکی عیراقی

ب - نه گهر نه شیوا و گونجاو بیت

ج - نه گهر فه رمانبه ریک له کار یان فه رمانبه ردا بیت به شیوه یهکی تهواو و به ش- کاتی، راویژکاری به یه کسانی یان بی قهره بوو بو بانک یان دامه زراوه یهکی تر له ژیر دهسه لاتی بانکی ناوهندی عیراق.

ه - که سیک یان نه ندامیک دهبیت نه ندامی نهجومه نه که بیت، فه رمانبه ریکی تهواو کات یان به شه جار یان راویژکاری بانکی ناوهندی عیراق بیت.

و - ئەندامىكى لاشەي ياسادانانىش

گ - ۋەك ۋەزىر، جىڭرى ۋەزىر يان بەرپىرسى بالاي ۋلات كاردەكات.

ح - كەسىك بە مایە پوۋچ رابگەيەنیت يان نەتوانیت قەرزەكەي بدات كاتىك بە برىارى دادگا دەبیت.

من - يان ناتوانیت نەركەكانى ئەم كارە نەجام بەدەيت بەھۆي نەخۆشییەكى جەستەيى يان دەروونى كە ماۋەي زياتر نە شەش مانگ يان.

ج - پەيوەست بوۋە بە سەرپىچى جدى نە ياسا يان خراپ رەقتاركدن نە كارەكەدا يان بە شىۋەيەكى چالاك بەشدارى نە چالاكى سىياسى ۋ لاوازكدن يان دەرگەۋتنى بۆ لاوازكدنى ناۋبانگى دادگا ۋەك دامەزراۋەيەكى بىلايەنى سەرپەخۆ ۋ دادۋەرى، يان

ك - ئەگەر كەسىك يان ھەر كەسىك پەيوەندى ئەگەل كەسىكى تردا ھەبیت يان نەشفرۆشى بىت يان كۆمەئەي خوين بىت نەۋانە ۋەرگرتنى مندال ۋ چاۋدىرىكدنى مندال نەلايەن نەۋ كەسە ۋ ھەر كەسىكى تر كە نەمالەكەيدا نىشتەجىيە ۋ بەرژەۋەندى بازرگانى راستەخۆ يان ناراستەخۆ

6- دادۋەران بۆ ماۋەي 1 دىارى دەكرىن بۆ دادگا. رەنگە سائەكان دىارى بكرىنەۋە، دادۋەرى دەتوانیت دەست نەكاربكىشیتەۋە ھەر كە ناگادارىيەكى نوسراۋ رادەستى ۋەزىرى داد بكرىت ۋ ۋەزىرى دارايىش رىنمايى مۋچەۋ قازانجى تر بۆ دادۋەران نەدادگا دىارى بكات.

7 - ھىچ دادۋەرىك نەھىچ حالەتكددا كە نە پەرەگرانى 5 دايئاۋە نە دادگا لانادرىت ۋ پىش نەۋەي نىدوانەكانى نەلايەن ۋەزىرى دادۋە بىستىرت، دادۋەر يان نۆينەرى ياسايى نەۋ دەرھەتتىكى گونجاۋ دەبیت بۆ خستەپروۋى تىروانىنى خۆي.

بەرئۆۋەبەرايەتى دادگا

ماددەي 65

1 - ۋەزىرى داد بەرپىرسە نەبەرئۆۋەبردن ۋ چاۋدىرى دادگا.

2- سەرۆكى دادۋەرى راستەخۆ بەرپىرسىارە نە بەرئۆۋەبردنى دادگا. نەۋ نەلايەن ستافىكەۋە يارمەتيدەدرىت نەۋانە كارمەندى دادگا ۋ بەرئۆۋەبەرى دادگا ۋ ژمىرپارىكى دادگا. ستافى دادگا نەلايەن ۋەزىرى دادۋە دەستنىشان دەكرىن ۋ كارى نەۋ جۆرەيان دەبیت ۋ نەسەر بنەماي نەۋ بېرگە ۋ مەرجانەي ۋەزىرى داد دىارىيى كروون خزمەت دەكەن

3 - نهو كه سه بهرپرسيار نيبه نه بهرامبر نهو زيانانه ي كه به هوى ههر كارپكهوه نه نجامى داوه وهك دادوهرى سهرهكى يان دادوهرى دادگا جگه نهوى نهگهر نهو كه سه نه سهر حسابى نهو كاره تاوانيكى كرديت، نهو حائته دا نهوانه يه نهو كه سه بهرپرسيار بيت نه بهردهم دادگاي مهدهنى

4 - جاريك وهك دادوهرى دادگاي خزمهنگوزارپيه دارايپهكان دهستنيشان كرا، ههر دادوهريك دهبيت به شيويههكى سالانه بو وهزيرى داد بهرژهوهندييه گرنهگهكانى بازرگانى خوئ ناشكرا بكات، كه خوئ يان نه نداميكى خيزان راستهوخو يان ناراستهوخو خاوه نيبه تى. كاتيک كه يسه كه پيش نه نجومه نى دادگا به ستراوته وه به بهرژهوهنديه كى بازرگانى گرنكى دادوهر يان نه ندامانى خيزانه وه راستهوخو يان ناراستهوخو، دهبيت دادوهرى بهرژهوهندي خوئ بو نه نجومه نه كه رابگه نييت و بگشيتته وه و دادوهريكى تر جينگه ي بگريته وه. ههر شكستيك نه م كارهدا سهرپيچييه كى نانساييه نه بنه ما پيگه نيته ره كانى ياسا و به دوا داچوون بو نهو رپوشونانه ي كه نه برگه ي 5ى ماده ي 64 دا تييدا يه.

5 - ناييت هموو دادوهريكى دادگا و نه ندامانى دهسته ي دادگا هيچ ديارپيه ك يان متمانه يه ك بو خوئ يان به قازانجى نه نداميكى خيزان يان په يوه ست به مه سه نه دارايى و مه سه نه كان قبول بكات و نه گهر قبول بگريت نه وه زيان به ناوبانگى دادگا ده گه يه نييت يان وهك لاشه ي دادوهرى سهر به خو و بيلايه ن

6- ناييت هموو دادوهريك يان نه نداميكى دادگا:

ا- ريگه بده به ده ستگه يشتن يان ناشكرا كرنى نهو زانيارپيه نانه ي بلاونه كراونه ته وه يان بلاونه كراونه ته وه كه نه نه نجامى نه داي بازرگانى فهرميذا به ده ستها توون، جگه نه نه گهر داوا بگريت نه لايه ن ههر دادگايه كى دادوهرييه وه يان ههر كاريك يان بهرپرسيار نيته ك نه ريگه ي نه م ياسا بانكه وه و ههر ياسا

ب- نه م جوړه زانيارپانه به كارپه يته، يان ريگه بده به به كارپه ينانى بو ده ستكه وتى كه سى:

پابه ننده بوون به به ننده كانى برگه ي 6 به پيشنلكارپيه كى جديى ياسا داده نريت بو مه به ستى برگه ي 5 و برگه ي دووه نه ماده ي 64.

ده سه لاتی وهزيرى داد

ماده ي 66

وهزيرى داد نه سهر بنه ماي رينمايپه كان پيويسته:

1- دامه زاندى ياساكانى حوكم كرنى شوين يان شوينى دادگا

2- ياسا دانانى مشتمل حوكمرانى نه دادگا دا.

3- دانانی یاسای حوکمدان به ئاراستهی سهروکی دادوهی دادگا سهبارت بهو ریوشوینانهی که نهو لهوانهیه پهیوهست به ریوشوینهکان دامهزینیت بو نهوی له کهیسهکانی تاکهکهسیدا پهیرهوی بکریت و.

4 - دیاریکردنی هه لومهرجی دانیشتهکانی دادگا و بههۆکاری نایاب، که نابیت بو پای گشتی ئاشکرا بکریت.

به لگه

ماددهی 67

1 - دادگا لهوانهیه داوا بکات ههر کهسیک ناماده بیت، لهو کات و شوینهی که به داوایهکی بانگکراو دیاری کراوه، بهیاننامهیهک دابین بکات یان به لگه نامهکانی له ژیر چاودیری یان کۆتروئیدا دابین بکات، که دادگا به پیویستی دهزانییت بو لیکۆلینهوه.

2 - هه موو کهسیک به بی پاساو و پاسای شهری

الف - رهتیده کاته وه یان سهرکه وتوونه بیت بو ناماده بوون له دانیشتهی دادگا دواي دهرکردنی بانگکردن له لایهن دادگاوه یان پیشکه شکردنی به لگهکانی تر یان

ب - شاردنه وه، گۆرانکاری، هه ئوه شانه وه، زیان یان رهتیده کاته وه که نهو به لگه نامهیه پیشکش بکات که پیویسته بو مه بهستی خویندن له لایهن دادگاوه پیشکش بکات، تاوانباره و سزا دهریت به غه رامهی زیاتر له 25 ملیون دینار یان زیندانی کراو بو ماوهی زیاتر له دوو سال یان هه ردووکیان.

3 - نهو که سهی تۆمه تباره به پیشینکردنی برگهی 2 ی نه م مادهیه باری سه ئماندنی پاسای شهری یان بیانوی له سه ره.

بریارهکانی دادگا

ماددهی 68

1 - بریارهکانی دادگا به زۆرینهی دادوه رانی نه نجومه نه که دهگیریت بهر و ده بیت نهو بریارانه له به لگه نامهکاندا تۆمار بکرین که ئاماژه به هۆکارهکانی بریاره که دهکن و له لایهن سهروکی دادوهی نه نجومه نه وه ئیمزاکراوه که به پیی بریاره که مامه له لگه ل نهو که یسه دا ده کریت پیویسته دادگا ههر لایه نیک له بریاره که ئاگادار بکاته وه به ناردنی کۆبیه کی بریاره که بو ههر لایه نیک.

2 - بریارهکانی دادگا لهوانهیه خه رچی و زیان و بهرژه وهندی تیدا بیت.

3 - بریاره‌کانی دادگای خزمه‌تگوزارییه داراییه‌کان وهک بریاره‌کانی تری دادگا جیبه‌جی بکرتن.

رینکاره‌کانی پینداچوونه‌وی دادگا

ماده‌ی 69

1 - داواکاری پینداچوونه‌وه به‌بریار یان فه‌رمانی بانکی ناوه‌ندی عیراق یان رینکاری پاسه‌وان یان پاسه‌وانی دادوه‌ری ده‌بیت به‌نووسراو له‌لایهن یه‌ک حیزب یان لایه‌نیکه‌وه پیشک‌ه‌ش به‌دادگا بکرتت که به‌بریار یان فه‌رمانه‌که زیانیان به‌رکه‌وتوو، ده‌بیت ریشوین و داواکارییه‌که له‌ماوه‌ی 30 رۆژ‌نه‌وی دیکه‌ی په‌یوه‌ندی‌دار و ناگادار‌کردنه‌وی لایه‌نه‌کان بۆ ناماده‌بوون له‌هه‌ر دانیشتنیکی نه‌نجومه‌نی سه‌بارت به‌م داوایه.

2 - بریار و فه‌رمانه‌کانی بانکی ناوه‌ندی عیراق به‌هیز و توانای ته‌واو ماونه‌ته‌وه و جیبه‌جی ده‌کرتن تا 1 بریاری کۆتایی پاش پینداچوونه‌وه به‌فه‌رمانی دادگا یان بریاری 2 بریار یان فه‌رمانه‌که ده‌گۆرتت له‌لایهن بانکی ناوه‌ندی عیراقه‌وه که به‌گه‌رانه‌وه‌ی دۆسیه‌که له‌دادگا یا 3 قرار یا فرمان برمبنای اقسطش به‌تسطیق میرسد به‌قراری که دادرس چنین قرار یا فرمانی را که بانک مرکزی پیشتر به‌قراری نهایی میرسد یا برمبنای یدک و یا برمبنای اقسطی بارز به‌حال موقف میرسد. که لایه‌نی بریندار له‌حاله‌تی پیشوودا زال بووه یان له‌هه‌نومه‌رجیکی نایابدا که له‌وانه‌یه‌ بیته‌هوی جیبه‌جی کردنی بریاره‌که یان فه‌رمانی زیان یان زیانیکی ناجیگیر.

3 - به‌بج گۆندانه‌هیج به‌نده‌یه‌کی تر له‌م بانک‌دا و له‌هه‌ر حاله‌تیکدا هینرابیتت له‌په‌یوه‌ندی‌دا به‌بریار و فه‌رمان یان نه‌و رینکاره‌ی له‌لایهن پاسه‌وانه‌وه وه‌رگیراوه یان وه‌رگیراوه، پاسه‌وانی دادوه‌ری بانکی ناوه‌ندی عیراق، وه‌زیری دارایی، ده‌ولت له‌ژیر ناویشانی بریاره‌که، فه‌رمانه‌که یان رینکاره‌که جگه‌ له‌په‌یوه‌ندی به‌بریاری دادگا بۆ دوورخسته‌وه‌ی یان لابردنی پاسه‌وان به‌بریاری ماده‌ی 63 یی‌سای بانکی.

4 - دادگا له‌وانه‌یه‌ که‌یسه‌که هه‌لبه‌شینیته‌وه یان بگه‌رتینیته‌وه بۆ بانکی ناوه‌ندی عیراق بۆ ره‌چاوکردنی فه‌رمانیک یان بریاریک که له‌لایهن بانکی ناوه‌ندی عیراقه‌وه ده‌رکراوه یان زیانی دراوی و خه‌رجی و به‌رژه‌وه‌ندی له‌په‌یوه‌ندی به‌و بریاره‌ی که بانکی ناوه‌ندی عیرا

ع - له‌بریاردان یان ده‌رکردنی فه‌رمانیکدا، بانکی ناوه‌ندی عیراق له‌وانه‌یه‌ ده‌سه‌لاته‌کانی تیپه‌رتینیت یان ده‌ستدریژی بکات.

ب - نه‌و رینکارانه‌ی بانکی ناوه‌ندی عیراق به‌دوای خۆیدا هینا له‌گه‌یشتن به‌بریار یان فه‌رمانه‌کانی، له‌رووی ماددییه‌وه له‌گه‌ل رینکاره‌ نیجاییه‌کانی ناو یاساکه‌دا نه‌گونجاوه به‌شیوه‌یه‌ک که زیانی بنه‌رته‌ی به‌ماف و پابه‌ندی و به‌رژه‌وه‌ندی لایه‌نه‌ زیانیکیه‌وتووکان

ج - بریاره‌که به‌شیوه‌یه‌کی هه‌ره‌مه‌کی په‌سه‌ند کرا.

5 - دادگا سهنگی زیاتر ده‌دات به‌و به‌نگانه‌ی که پیشک‌شی بانکی ناوه‌ندی عیراق کراوه و بریاره‌کانی بانکی ناوه‌ندی عیراق بو‌ئو که‌یسانه‌ی که نه ژیر هر یاسایه‌کدا دروست ده‌بیت به به‌رپرسیاریه‌تی خو‌ی راده‌سپیریت بو‌ به‌رئوه‌بردنیان.

6 - نه‌و بریار و فه‌رمانه‌ی که بانکی ناوه‌ندی عیراق ده‌ریکردوه‌و، که نه‌لایه‌ن دادگاوه بو‌ ره‌چاوکردن گه‌رئیرانه‌وه بو‌بانک و هه‌موار نه‌کراونه‌ته‌وه و نه به‌رواری کو‌تایی دیاریکراودا به فه‌رمانی دادگا کو‌تایی پینه‌هینراون بو‌ دووباره بانگه‌یشتکردن نه‌و به‌رواره‌دا، به‌سه‌رچووه.

تی‌هه‌ئچوونه‌وه

ماده‌ی 70

1- بریاره‌کانی دادگا نه‌لایه‌ن دادگای تی‌هه‌ئچوونه‌وه‌وه تی‌هه‌ئچوونه‌وه‌یان نه‌سه‌ره.

2- نه‌وه‌ی که هاوه‌ئی بریاره‌کانی دادگا ده‌کات نه‌سه‌ر بنه‌مای ماده‌ی 63 و 69 نه‌وانه‌یه‌ئماژه به دادگای تی‌هه‌ئچوونه‌وه بکریت، مه‌گه‌ر به پی‌چه‌وانه‌وه نه‌لایه‌ن دادگای تی‌هه‌ئچوونه‌وه‌وه دیاری بکریت، نه‌وا بریار نه‌سه‌ر بریاری پیدا‌چونه‌وه‌که به هیز ده‌مینیت‌ه‌وه.

3 - دادگای تی‌هه‌ئچوونه‌وه نه‌وانه‌یه‌ئسه‌ر داوای دادگا بریاری دادگا بگوریت یان هه‌ئبوه‌شینیت‌ه‌وه بو‌یه‌ک یان زیاتر نه‌م هوکارانه‌ی خواره‌وه:

ا - نه‌بوونی ده‌سه‌لاتی دادوه‌ریی دادگا.

ب - بریاره‌که‌ی دادگا به به‌نگه‌یه‌کی به‌رچاو یان نه‌سه‌ر بنه‌مای به‌نگه‌ی لاواز نه‌گه‌ئیدا نییبه، نه‌وانه‌ئتومه‌تی درۆ، هاوپه‌یمانی هه‌ئه، به‌نگه‌نامه‌ی درۆ یان ده‌ستکاریکردنی ماده‌ی.

ج - نه‌و حاله‌تانه‌ی که نه‌برگه‌ی 3ی ماده‌ی 63دا هاتوه‌و، که ریگه‌ به ریگه‌وتنه‌که ده‌دات که ئماژه‌ی پیدا‌چونه‌وه کراوه، بریاری دادگای دارایی نه‌مه‌ودای نه‌و ریگه‌وتنه‌ئیده‌په‌ریت که ده‌سه‌لاتی دادگای خزمه‌تگوزارییه‌ داراییه‌کان نه‌سه‌ر بنه‌مای

ه- نه‌گه‌رنا پی‌چه‌وانه‌ی یاسا بیت

پنویسته‌ داواکارییه‌که نه‌ماوه‌ی 3 دا پیشک‌ش بکریت. وه‌ک نه به‌رواری ناگادارکردنه‌وه‌ی بریاره‌که جگه‌ نه‌و بنه‌مایانه‌ی که نه‌په‌ره‌گرافی 3، پاراگرافی لاوه‌کی بدابیت، نابیت به‌رواره‌که‌ی نه‌م ماوه‌یه‌ ده‌ست پی‌بکات پیش نه‌و

پۆژهی دۆکیومینتهکان ده‌دۆزیتته‌وه، که به‌نگه‌ی راسته‌قینه‌ی به‌نگه‌ی هه‌نجه‌ته‌تاندن یان زانیاری هه‌ته‌ نیشان ده‌دات.

ماده‌ی 72

نابیت هیج حوکمیک ده‌بکریت بۆ یه‌ده‌گکردن یان جیبه‌جیکردنی حوکمیک دژی بانکی ناوه‌ندی عێراق یان موئککه‌که‌ی، له‌وانه‌ زێر، مافی کیشانی تاییه‌ت، دراو، متمانه، سپاردن یان ئاسایشی تر پیش ده‌رکردنی حوکمی کۆتایی له‌ ههر ریکاریکی یاساییدا که له‌ حوکمیک کۆتایی له‌ ههر ریکاریکی یاساییدا که له‌ به‌رده‌م دادگای دادوه‌ری یان دادگا له‌ عێراقدا هینراییت. کمیک کۆتایی له‌ ههر ریکاریکی یاساییدا که له‌ به‌رده‌م دادگای دادوه‌ری یان دادگا له‌ عێراقدا هینراییت.